

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai „Az Iparos”-sal és a „Fodrász Ujság”-gal.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négyzetcentiméterre 4 lei, kötéseknel árendemény

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Mare eveniment industrial in Arad

Congresul general al meseriaşilor, comercianţilor, industriaşilor şi muncitorilor români din România, la Arad

Municipiul Arad va fi locul unor fastuoase serbări în Duminica Rusaliilor, cu care ocazie Centrala reuniunilor de meseriaşi, comercianţi, industriaşi şi muncitori români din România, cu sediul în Cluj, va ţine al treilea congres general în Palatul Cultural din Arad sub patronajul D-lor miniştri Alex. Lapedatu şi Valer Pop.

După cum se ştie, Art. 188 din Legea pentru pregătirea profesională şi exercitarea meseriilor, decide separat asupra menţinerii acestei reuniuni, la care D-nii miniştri, numiţi mai sus, au relaţiuni personale şi care reuniune de atunci şi-a modificat desigur statutele conform cu legea, deci funcţionează în deplină ordine.

Programul bogat, pe care-l publicăm mai jos în întregime, va atrage desigur un numeros public, căci reuniunea se va ocupa şi cu noua lege pentru pregătirea profesională şi exercitarea meseriilor şi va redacta o moţiune în această privinţă.

La congresul industrial vor lua parte şi autorităţile locale şi vor saluta această tină reuniune, care cuprinde mica şi marea industrie, comercianţii şi mulţimea muncitorilor.

Preşedintele congresului Dr. Augustin Răţiu va arăta într-o mare cuvântare ţelurile reuniunii şi mijloacele prin care vor realiza aceste scopuri.

Comitetul aranjator, în cap cu Dl. I. Stănilă, preşedintele secţiei din Arad, vor face tot posibilul, ca participanţii congresului, a căror număr se evaluează la mai multe sute de persoane, să primească impresii plăcute la congresul din Arad.

Sedintele congresului vor dura de dimineaţă până târziu seara, fiind întrerupte numai de masa comună la orele 13, iar la orele 21 se vor încheia cu un concert la teatrul comunal.

PROGRAMUL CONGRESULUI:

La ora 8 adunarea la sediul Asociaţiei din Arad-Păduriţa Oraşului; La ora 8.30 şedinţa comitetului centralei la sediul asociaţiei; La orele 10 participarea la serviciul divin; La orele 11.30 şedinţa festivă a congresului în sala Palatului Cultural cu următorul program: salutul d-lui I. Stănilă, preşedintele asociaţiei Arad; Constituirea congresului; Cuvântarea d-lui dr. Aug. Răţiu, preşedintele centralei; Cuvântul patronilor; Salutul autorităţilor şi al Reuniunilor participante; Telegrama; La orele 13 masa comună; La orele 16 şedinţa II-a a congresului cu următorul program: Raportul secretarului centralei St. Penes; Legea pentru pregătirea profesională; Moţiunea; Eventuale propuneri şi fixarea viitorului congres; Închiderea congresului; La orele 21 concert la teatrul Comunal.

— A KERESKEDELMÉI ÉS IPARVALLALATOK UJABB ELLENŐRZÉSE. Bucureşti-ből jelentük: A kereskedelmi minisztérium körlevelet küldött szét a kereskedelmi és iparkamarákhoz és abban sürgetően békért a kerületükben működő ipari és kereskedelmi vállalatok jegyzékét. A kimutatásra a nemzeti munkavédelemről szóló törvény alapján ellenőrzendő ellenőrzés céljaira van szükség.

PÜNKÖSDI SZÓZAT

Megszívlelendő tanácsok arról, hogy miképpen pótolhatjuk a megszünt ipartestületeket egy olyan intézménnyel, amelynek hasznossága és előnyei messze felülmúlják a sok tekintetben idejét mult ipartestületi intézményt.

Ne feledjük el, hogy minden mozgalmi feladat csak eszköz végső célunk, a kézműipari kamarák kiharcolása érdekében

Irta: REINHART GYULA.

A Szentlélek eljövételének örömnepét üli Pünkösdi napján a keresztény világ. Tüzes nyelvek alakjában jelent meg akkoron a Szentlélek és általa mód adatott, hogy az apostolok minden népnek nyelvén hirdethessék az igét. Adja az Ur, hogy az én alábbi szerény szózatom is ne csak a megjelenési ideje miatt, hanem eredménye által is pünkösdi szózat legyen. Adja Isten, hogy megértse és kövesse felhívásomat nyelv- és telekezettségre való tekintet nélkül minden ardeal-i és banat-i iparos.

Az ipartestületi intézmény megszüntetéséről szóló törvény végrehajtása minden vonalon megkezdődött és remélhetőleg minden vonalon folyik már a munka, hogy mimódon történjen gondoskodás az új területek iparossága részéről ennek az ötven éves intézménynek pótlására. Mi, akik itt Arad-on javában benne vagyunk az új iparos szervezetek felépítésének nehéz és sok körülményest igénylő munkájában és szorgalmasan rakjuk alapjait a szakmai szindikátusoknak, megingathatatlanul azon az állásponton vagyunk, hogy

a szindikátusi forma az egyetlen lehetséges szervezet, amelybe hazai törvényeink szerint az iparosság a maga érdekében szem előtt tartásával legelőnyösebben elhelyezkedhetik.

Nem kell a viszonyok túlságosan mély ismerete ahhoz, hogy megállapíthassuk, mennyire természetes szervezkedési keret az iparos társadalom részére a Trancu-Iasi féle törvény által hazai gazdasági életünknek ajándékozott szakmai szindikátusi intézmény. Mert bár az intézmény egészen modern és mindenben megfelel a mai élet követelményeinek, alapjában véve nem más az, mint amik az évszázados hagyományokon nyugvó céhek voltak, amelyek idejében Európa-szerte fénykorát élte a kézműipar. Amilyen kétségtelen, hogy a hajdankori céheknek jogutódjai a kisipari szindikátusok, éppen annyira vitathatatlan, hogy

tartalommal és célkitűzésekkel a mai iparosgeneráció feladata az új intézményt, a szakmai szindikátusokat megtölteni.

A szindikátusi törvény által kijelölt és megengedett célkitűzéseknek egy hányada is elég a cél eléréséhez, ha meg tudnók valósítani. Egyedül a mi akaratunktól függ a siker, aminthogy

föltétlenül képeseknek kell lennünk arra, hogy a mai iparos generációt a jólétnek és boldoguláshoz egy magasabb fokára emelhessek.

Nem tudom, az illetékesek részéről tudatosan történt-e, avagy véletlenül, de kétségtelenül csodálatos ujjmutatása a sorsnak, hogy az új ipartörvény az 1884-ik évi régi ipartörvényből

egyedül az ipartársulatoknak kegyelmezett meg. Csodálatos, mert hiszen

ezek az ipartársulatok nemcsak forma szerint, hanem örökségi jogon is utódai a régi céheknek, mert azok vagyonát vették át és birtokolják ma is és a régi céhek életét élők ipartársulat név alatt

Ezeknek az ipartársulatoknak azért marad meg az új ipartörvény után is a vagyonuk, mert ragaszkodtak régi önállóságukhoz és annak idején, 1884-ben és a későbbi évtizedek folyamán nem olvadtak be az ipartestületekbe, mint azt nagyszámu ipartársulat tette, amelyeknek ma már még emlékü is feledésbe merült.

A kapcsolatot az ősi időkkel tehát bőségesen tartalmazza a szindikátus modern intézménye. Saját érdekünk, hogy az ősi példán felbuzdulva jól meg-alapozzuk és életképesse tegyük. Természetes, hogy ez a munka áldozatkészséget, türelmet és kitartást igényel. De mindenkinek hinnie kell, aki a kisipar jövőjében hisz, hogy rövid idő alatt nem lesz az országban kézműiparos, aki ne látna be, hogy

egyedül és kizárólag ennek a modern intézménynek keretei között, jól megszervezve, egymással a szakmában, a rokonszakmákban és az egész iparos társadalom keretében összetartva, szoroson egymás mellé állva védekezhünk csak meg a jövőben megszámlálhatatlan veszélynek kitett érdekeinket.

A céheknek az volt a legnagyobb bajuk, hogy a maguk önkormányzatának birtokában egyedül a maguk szűk keretein belül élték a közösség szakmai és társadalmi életét és nem keresték az összeköttetést a többi, más szakmák által birtokolt céhekkel. Még nagyobb veszélyt jelentene ez az új alakulat, a szakmai szindikátusok megerősödése szempontjából. Már születésük előtt megásták sirjukat az egyes szakmai szindikátusok, hogyha nem keresik az összeköttetést egymással, ha nem igyekeznek nagyobb egységekbe tömörülni, mert

egyedül ezek a nagyobb egységek teszik lehetővé, hogy nemcsak külön szakmai érdekeinket, hanem az általános ipari érdekeket is megvédhesük.

Bizonyos, hogy a céheknél nem volt olyan nagy szükség ezeknek az általános érdekeknek megvédésére. Egy céhnek hatásköre ritkán terjedt ki több városra, esetleg megyére, hiszen kiváltságaiaként egyenként harcolták ki, vagy vásárolták meg és mint-hogy áruik értékesítése kizárólag a vásárokon történhetett, amelyek fölötti versenyen kiváltságban állott legfőbb kiváltságuk, ahol maguk szabták meg az árakat és tőlük függött a minőség megállapítása is, nem volt okuk tartani városi, vagy más hatóságok beavatkozásától. Érthető így, hogy a céhvilágban az egyes szakmák, vagy pláne az egész iparosság kerületi, vagy országos tömörülése nem volt szükséges. Ma azonban, amikor a fejlődésének legnagyobb

sabb fokára eljutott gyáriparral kell felvenni a versenyt és meg kell küzdenünk a világháború folytán alapjában megváltozott gazdasági élet számtalan terhével, országos szervezettség nélkül nemcsak a szindikátusok nem állják meg a helyüket, de nem életképes szakmákra való tekintet nélkül maga a kézműipar sem.

Hogyan valósítható meg a szindikátusi intézmény által a kézműipar országos szervezkedése?

A problémát már maga a Trancu-Iaşi féle törvény megoldja, mert a törvényben szereplő elnevezés szerint federációkban (szövetségekben) történhetik a különböző szakmai szindikátusok összefogása. Haladhat ez a szervezkedés vertikális és horizontális irányban. Egyes városok, kerületek, vagy megyék összes szindikátusai egyesülhetnek egy federációban, de mód adódik arra is, hogy nagyobb ipari szakmák szindikátusai az egész országra kiterjedő közös szakmai szindikátusi federációt alakítsanak, mint például az építőiparosok, vagy nyomdászok megalakíthatják az országban működő valamennyi szakmai szindikátus részére a maguk országos unióját, az építőiparosok, vagy nyomdászok országos szövetségét.

Ha most már így meg van az iparosság városként, vagy megyéként egy-egy federációba szervezve, természetes, hogy ezek a federációk meg fogják találni a módot arra, hogy uniókba egyesüljenek, amely ki fog terjedni egyes országrészekre, majd az egész országra.

A fejlődés helyes menete az, hogy az építés alul kezdődjék. A templomot sem úgy építik, hogy előbb a tornyot rakják fel és azután építik köréje a falakat, hanem úgy, hogy először a szilárd alapokat fektetik le és a munka megkoronázása, amikor felhúzzák a torony tetejére a keresztet. Ha elég erős és elég teherbíró az alap, nem fog összedőlni a torony. Ezt az utat kell követni az iparosságnak is, ha erős és fejlett szervezeteket akar alkotni.

As iparosszervezkedés alapjai az egyes helyi szakmai szindikátusok. Ezekre a helyi jellegű iparos intézményekre kell felépíteni a tornyot, az országos uniót. Első dolgunk kell legyen tehát, hogy ezeket a helyi szakmai szindikátusokat úgy alapozzuk meg, hogy azok megbízható és eléggé teherbíró kiindulása lehessenek a hatalmas iparos tömegeket magába ölelő federációknak és az unióknak, amely intézmények az iparos mozgalmaknak ezeket a kicsiny szervezeteit olyan egységbe foglalják, amelyek erejét az irás szavai szerint a pokol kapui sem dönthetik meg.

Ne hagyjuk magunkat félrevezetni, hogy feleslegesen az új szervezetek, mert vannak már ilyen uniók, sőt közös frontban is egyesültek már ezek. Bizonyos, hogy vannak már uniók, de ezekben az uniókban benne vannak a munkások, sőt a kereskedők is és így nem képviselhetik a speciális iparos érdekeket. Összetételük és tagjaik érdekeinek különbözősége lehetetlenné teszi ezt. Meg kell alkudniok azzal, hogy összetételük folytán mozgási lehetőségeik korlátozottak és így az általuk képviselt gazdasági erő minimálisra csökken. Meg kell alkudniok az előbb említett súlyos nehézségen kívül azzal is, hogy kivétel nélkül valamennyi ilyen már fennálló intézménynek politikai jellege van, ami már alapjában lehetetlenné teszi számukra az eredményes munkát. Ez az oka annak, hogy az ipartestületi intézmény megszűnése után a szervezkedés új útjára tért ardeal-i és banat-i iparosságnak a maga erejéből kell felépítenie a maga unióját és nem szabad beérnie azzal, hogy egy egyszerű lecsatlakozás által minden jó az őlébe hullik.

Nem szabad iparosainknak pillanatra sem elfeledkezni arról, hogy minden szervezkedésünk végcélja a már többször megígért kézműipari kamarák felállítása. Pillanatra sem szabad elfelednünk, hogy csak a teljes önkormányzati joggal létesítendő kézműipari kamarák tehetik lehetővé, hogy az iparosság önmaga döntsön a maga sorsa felett. Ezt a végcélú csak erős szervezetek után érhetjük el. Bizonyos, hogy súlyos áldozatok és hosszú küzdelem árán, de a cél, hogy az iparos társadalom maga irányítja majd a sorsát, minden áldozatot megéri.

Nem mozdíthatja el a főszolgabíró a kéményseprőt.

Stoffle Bernát Jamul-mare-i kéményseprőt az ottani főszolgabíró az év április elején elmozdította a szolgálatból. Stoffle, aki hadirokkant és négy gyerek atyja, a szolgabíróság végzése ellen a felülvizsgálati bírósághoz felebezett. A bíróság megállapította, hogy az új közigazgatási törvény értelmében a szolgabírósnak nincs joga ilyen intézkedés foganatosítására és az elmozdított kéményseprő mestert vizsgálhalyezte.

Az iparkamarák által fogják ellenőrizni a román munka védelméről szóló törvény legszigorubb alkalmazását

Népszámlálás az ipari és kereskedelmi vállalatoknál. — Az iparkamarák is megkapták már az ellenőrzési munkálatokra való felhívást.

A kisvállalatoktól is megkövetelik a törvény szigorú betartását

Az ipartügyi minisztérium körrendeletet intézett az ország összes kereskedelmi és iparkamaráihoz, amelyben felszólítja őket, hogy a körzeteikbe tartozó összes vállalatokról, még azokról is, amelyek nincsenek cégjegyzéve, részletes és kimerítő információkat adjanak. A minisztériumnak beszolgáltatandó adatok a következő kérdőpontokra terjednek ki:

- a) A vállalat elnevezése,
- b) milyen irányú működést fejt ki,
- c) a vállalat ténykedésének formája (egyéni cég, részvénytársaság, közkereseti társaság, stb.)
- d) a vállalatba fektetett tőke,
- e) termelési kapacitás, illetve a forgalom nagysága,
- f) az alkalmazott tisztviselők száma.

Mivel a fenti kérdőpontok nemcsak iparvállalatokra vonatkoznak, természetes, hogy ez a rendelet, illetve az a cél, amit az adatgyűjtéssel a minisztérium el akar érni, a kereskedelmi cégekre is kiterjed.

A miniszteri rendelet alapján a kamarák az ellenőrzést és statisztikai munkálatokat azonnal megkezdik. Ennek a munkának legfontosabb és kimondott célja, hogy a román munka védelméről szóló törvény szigorubb végrehajtását elősegítse. A törvény életbeléptetésétől kezdődőleg a kormány mindig a legnagyobb gonddal ügyelt arra, hogy az a törvény intencióiban is érvényre jusson. Az eddig alkal-

mazott rendszabályok alapján megállapították, hogy több száz cég nem tett eleget a törvény rendelkezéseinek. Az a bírságáradat, amely ezt a megállapítást követte, oly hatalmas összegekre rug, hogyha azokat mind behajtotta volna a kormány, az így befolyt bírságok milliárdokra rugtak volna.

A minisztérium most úgy találta, hogy az az ellenőrzés, amelyet eddig eszközöltek, s amely elsősorban az iparfelügyelőségek igénybevételével történt, nem elég hathatós és ezért most a kereskedelmi és iparkamarák bevonása révén óhajtja az ellenőrzést hatályosabbá tenni. Az ipartügyi kormány azt is serelemzi, hogy számos vállalat nem tett eleget annak a kötelezettségének, hogy alkalmazottairól a kimutatásokat beterjessze. A most meginduló ellenőrzés folyamán akarja ezeknek az iparvállalatoknak a számát is megállapítani és egyben velük szemben a lépéseket megtenni.

Az iparkamarák munkabárhívásának azonban más célja is van. Így egyúttal azt is megfogják állapítani, hogy mely törvényesen erre kötelezett cégek nem tettek eleget cégjegyzési kötelezettségüknek. Emellett azt is ellenőrzik, hogy azok a vállalatok, amelyek importengedélyekért fordultak a kontingentálási bizottságokhoz, ténylegesen fejtenek-e ki kereskedelmi, illetve ipari ténykedést, vagy pedig egész működésük importengedélyek elnyerésében merült ki.

Nem hosszabbítják meg a fogyasztási illetékek alá eső áruk bevallásának határidejét

Ismeretes, hogy április elejével számos vasipari és textilipari (gyapjuszövetek) árut vontak fogyasztási illeték alá és a készletek bevallására április 30-ig adtak haladékot. Minthogy sem a törvény, sem a kiadott miniszteri rendeletek nem voltak elég világosak annak megállapítására, hogy mely cégek kötelesek a bejelentési kötelezettségnek eleget tenni, a kereskedelmi és iparkamarák központja interveniált a kormánynál az április 30-iki terminus megfelelő meghosszabbítása érdekében. A miniszter akkor oly kijelentést is tett, hogy a kérdés teljesítését attól teszi függővé, hogy a bejelentésre kötelezett cégek

mily hányada tett eleget az előírt határidőn belüli kötelezettségének. Minthogy igen sok cég ezt elmulasztotta, általában véve arra számítottak, hogy a kormány a határidőt meg fogja hosszabbítani.

Szomorú meglepetésnek számít tehát az a hír, hogy a pénzügyminisztérium hivatalosan értesítette a kamarai központot és egyben a bucaresti-i iparkamarát, az április 30-iki határidő meghosszabbítására vonatkozó kérés visszautasításáról. Így tehát mindazok a cégek, amelyek készleteiket nem jelentették be, holott arra kötelezve voltak, meg lesznek bírságolva.

Hogyan hajtják végre Arad-on az új ipartörvényt

Bucuresti-i jelentés szerint a napokban értekezletet tartottak az ország munkügyi felügyelői s ezen részletesen megvitatták mindazokat a módosításokat, amelyek mellett az új ipartörvényt a gyakorlatban alkalmazni fogják.

Arad-on Popescu Petre munkügyi vezérfelügyelő a napokban az ügyben gyűlés hívott össze, amelyen behatóan ismertette a meghívottak előtt az új ipartörvény fontosabb rendelkezéseit. A munkafelügyelőségen tartott értekezleten Trailescu dr. a Kereskedelmi és Iparkamara titkára, Reinhart Gyula, Rozvan Titus astragyári főtisztviselő, Cărpănişan fa- és fémipariskolai igazgató, dr. Costa munkakamarai titkár, Strenger Demian Sava munkakamarai alelnök, Feier Stefan, Demeter Olga tanonciskolai igazgató, Oradean tanonciskolai igazgató vettek részt.

Popescu munkafelügyelő ismertette az új ipartörvényt, amelynek értelmében ezentúl csak az lehet iparos, aki a törvényben előírt tanoncidőt kitöltötte, három éven át segédi gyakorlatot folytatott és a külön erre a célra alakított

bizottság előtt jó eredménnyel tette le a mesteri és ezzel kapcsolatosan a román nyelvvizsgát. Majd közölte, hogy

a mestervizsgák kivételére huszonkilenc szakbizottságot állítanak össze.

A szakbizottságok tagjait egy legközelebb megtartandó értekezleten állítják össze. Ezek a bizottságok évente kétszer, márciusban és októberben tartják a vizsgákat.

Közölte a munkafelügyelő, hogy nem felel meg a valóságnak az a hír, mintha a szerzett jogokat sérelem érné.

Mindazok, akik ma iparigazolvánnyal rendelkeznek, csorbíthatatlanul továbbra is dolgozhatnak szakmájukban, azonban bizonyos határidőn — 4 hónapon — belül kötelesek iparigazolványukat becsereílni. A már meglévő iparigazolványok tulajdonosai sem képeztési, sem nyelvvizsgát nem tesznek.

A munkügyi felügyelő az értekezlet jegyzőkönyvét Bucurestibe küldte, ahol most áll előkészület alatt a törvény végrehajtási utasítása.

Törvény a szakmai kiképzésről és a kézműipar gyakorlásáról

Az új törvény intézkedései a tanoncotthonokról

Paragrafusok a tanoncotthonok vezetése ügyében. — Mit kíván meg az új törvény a tanoncotthonok működésétől? — Állami tanoncotthonok és magántanoncotthonok

(Negyedik közlemény.)

III. FEJEZET.

A tanoncotthonok igazgatása

76. szakasz. — Minden állami tanoncotthont egy igazgató vezet, ezt terheli az egész igazgatás, a pénzek és értékek kezelése, a nevelési és művelési feladat. Ez felelős a tanoncotthon egész leltáráért.

77. szakasz. — Az igazgató feladatai teljesítése körében a következők segítik:

- a) a gazdasági tisztviselő az igazgatási részben;
- b) egy, vagy több oktató a fegyelmi, a nevelési és a kulturális tevékenységi részben és a szolgásmélyzet.

78. szakasz. — Az állami tanoncotthon igazgatóját azon személyek közül nevezik ki, akik a nevelési problémákban és a jó gazdálkodás problémáiban megértésről tettek bizonyosságot és a tanoncotthonok tanárai vé ki nevezhetésre előírt és a jövőben előírandó feltételeket teljesítik.

Az állami tanoncotthonok igazgatóját az illető tanoncotthon választmányának a meghallgatása és a tanoncotthon alapjai igazgatósági választmányának a véleményezése alapján a munkaügyi és társadalomvédelmi minisztérium nevezi ki és helyettesíti.

A helyettesítés csak a munkaügyi minisztérium által elrendelt és foganatosított vizsgálat folytán eszközölhető.

79. szakasz. — Az igazgatóvá ki nevezéshez a következő feltételek betöltésének, okmányok általi igazolása szükséges:

- a) hogy legyen román;
- b) hogy életkora legalább 30 éves legyen;
- c) hogy ne állott legyen ki valamely becstelennítő büntetést;
- d) hogy ellamerten erkölcsös legyen.

80. szakasz. — Az igazgató tartozik az általa vezetendő tanoncotthon speciális költségvetése

5%-ig terjedő pénzbeli, vagy elsőrangú ingatlan biztosítékot nyújtani.

81. szakasz. — A tanoncotthon segédszemélyzetét vagy közvetlenül, vagy a tanoncotthon igazgatójának, — a tanoncotthon választmánya véleményezésével — tett előterjesztésére a minisztérium nevezi ki.

A szolgásmélyzetet a tanoncotthon igazgatója nevezi ki, vagy változtatja és erről a minisztériumnak jelentést tesz.

82. szakasz. — Az állami tanoncotthonban az igazgató, a tanoncotthon speciális költségvetésében előírt segéd- és szolgásmélyzet lakást, világitást, mosást és étkezést kapnak.

Az egész személyzet, beleértve az igazgatót is ugyanazt az étkezési ellátást kapja, mint a tanoncok

83. szakasz. — A magántanoncotthonoknál a szolgálati és az igazgatási személyzetnek a ki nevezése és beosztásuk azoknak van fenntartva, akik a tanoncotthont fenntartják.

Ennek ellenére a magántanoncotthonok igazgatói a tanoncotthonban való működési felhatalmazásuk visszavonási következmények terhe alatt és kötelezőleg teljesíteni tartoznak a 79-ik szakaszban megkövetelt feltételeket.

84. — szakasz. Ugyanabban a tanoncotthonban nem teljesíthetnek működést ugyanazon családnak a tagjai. Családtagnak alatt kell érteni a férjet és a feleséget, a sógort és a sógornőt, az egyenesági fel- és a lemenő vérokonokat, valamint az oldalágiakat a 4-ik fokig bezárólag.

Ez a korlátozás nem vonatkozik a szolgásmélyzetre.

IV. FEJEZET

A tanoncok felvétele

85. szakasz. — A tanoncoknak az állami tanoncotthonokba való felvétele versenypályázat útján történik, a falusi fiúk és a szegődött tanoncok többségével.

A vizsga idejét a munkaügyi, egészségügyi és társadalomvédelmi minisztérium állapítja meg.

86. szakasz. — Azok a feltételek, amelyek mellett a tanoncot a tanoncotthonba felvételre vonatkozó versenypályázatra beírják, a következők:

- a) hogy legfeljebb 16 és legalább 14-ik életévét betöltötte legyen;
- b) hogy legalább 4 elemi iskolai végzettsége legyen;
- c) hogy román gyermek legyen;
- d) hogy igazolja szülőinek, vagy törvényes gyámjának a beleegyezését;
- e) hogy legyen egészséges és normálisan fejlett;
- f) hogy a választott iparra képességei legyenek.

A pályaválasztási hivatalok létesítéséig a jelölt képességeit az az orvos állapítja meg, aki a jelöltek orvosi vizsgálatát eszközli és aki úgy a tanoncoknak, mint a tanonc szülőinek ajánlani fogja a legmegfelelőbb szakmát.

Azokat a tanoncokat, akik igazolják, hogy 7 éves elemi tanfolyamot, vagy azzal egyenlő középiskolát végeztek, a versenypályázat alól felmentik. Ha azonban ezeknek a száma igen nagy, akkor őket is alávetik a versenypályázatnak.

87. szakasz. — Ha a versenypályázatra becsátottak száma kisebb mint a tanoncotthonban rendelkezésre álló helyek száma, a fennmaradt helyeket

a kézműességben, az iparban, vagy a kereskedelemben már működő tanoncokkal fogják betölteni.

Azokat a feltételeket, melyeket ezek a pályázat nélkül felvett tanoncok teljesíteni tartoznak és a felvétel módjait szabályrendeletben állapítják meg.

88. szakasz. — Amidőn ezt valamely helységnek, vagy kerületnek a feltételei megengedik, vagy valamely specialitásnak a szükségletei megkövetelik, a minisztérium a jelöltektől az elemi tanfolyamnál magasabb tanulmányokat követelhet. Ezt a munkai igazgatóságnak indokolt jelentése alapján miniszteri rendelettel eszközlik.

89. szakasz. — A tanoncoknak a tanoncotthonban tartásáért a tanoncok, szüleik, gyámjaik, vagy munkaadók, a munkaügyi, egészségügyi és társadalomvédelmi minisztérium által évenként megállapított taxát fognak fizetni.

Az anyagi eszközök hiánya, a mesterségben és a tanulásban tanúsított ügyesség jól megindokolt eseteiben, valamint ha meghatározott helységeken vagy kerületekben szükséges bizonyos specialitások előmozdítása, a munkaügyi, egészségügyi és társadalomvédelmi minisztérium, és alól a taxa alól részesleges, vagy teljes felmentéseket engedélyezhet.

90. szakasz. — A tanoncok magántanoncotthonokba való felvételének irányelvei azoknak a belátására vannak hagyva, akik az otthont fenntartják. Azonban ekkor is kötelező, hogy a felvett tanoncok román gyerekek legyenek, hogy meg legyenek szülőiknek, vagy törvényes gyámjaiknak beleegyezése, hogy a jelen törvény feltételei szerinti tanon-

cok legyenek és hogy orvosi vizsgálatnak alávetteszenek.

91. szakasz. — Teljesen tilos, hogy a felekezeti egyesületek által fenntartott magántanoncotthonok más felekezeti gyermekeket felvegyenek, mint a mely az egyesületet alkotó tagok felekezete.

92. szakasz. — A fenti feltételek valamelyikének nem teljesítése jogot ad a munkaügyi, egészségügyi és társadalomvédelmi minisztériumnak, hogy szervei által kérje és elérje a tanoncotthonból való eltávolítását bármely tanoncnak, aki a fenti kötelező feltételek teljesítése nélkül vettek fel.

V. FEJEZET.

A TANONCOTTHONOK MŰKÖDÉSE

93. szakasz. A tanoncok nevelését a tanoncotthonban akként eszközlik, hogy rá legyenek utalva a munkára, tisztességre, a rendre és a jó bajtársi viszonyra.

A tanoncotthonban bármely oly tevékenység, a amely arra van hivatva, hogy a tanoncokat fizikai, vallás-erkölcsi és értelmi szempontból fejlessze, meg van engedve, amíg a tanoncoknak ebben az irányban foglalkoztatása nem haladja meg a tanoncok szabad idejét és nem veszélyezteteti szakmai előkészítésüket.

94. szakasz. — Az állami tanoncotthonokat az igazgatónak és a segédszemélyzetnek teljes erkölcsi és anyagi felelőssége alapján szervezik.

A TANONCOTTHONOK VALASZTMANYAI

95. szakasz. — Aért, hogy a tanoncotthonoknak a magánkezdemenyezés együttműködése biztosítva legyen és hogy ezen intézetek működésének eredményei többszöröződjének, minden egyes nyilvános tanoncotthon mellett választmányokat kell létesíteni a következő hatáskörökkel:

1. hogy az igazgató, a tanoncotthon vezetésére vonatkozólag minden tekintetben tanácsot kérjen a választmánytól, amely választást véleményezés formájában adja meg;

2. hogy adjon véleményt a vétkes tanoncoknak a tanoncotthonból való kizárása kérdésében;

3. hogy adjon véleményt a munkaügyi minisztérium kérelmére az igazgató által tett minden indítványra vonatkozólag; valamint a 78-ik szakasz 2-ik bekezdése szerinti véleménynek;

4. hogy együtt dolgozzék az igazgatóval a tanoncotthon költségvetése összeállításában;

5. hogy propagandát csináljon a népesség körében, hogy érdeklődjenek az otthonok működése iránt és hogy járuljanak hozzá azok fenntartása és felruházása céljából szolgáló alapok megteremtéséhez.

96. szakasz. — A tanoncotthonok választmányai jogszertint és kooptált tagokból állanak:

A) jogszertint tagok;

1. a község primárja, vagy annak kiküldöttje;
2. a kereskedelmi és iparkamara kiküldöttje;
3. a munkakamara kiküldöttje;
4. minden nemzeti egyháznak az illetékes érsekség vagy püspökség által kijelölt egy-egy lelkesze.

5. a helyi tanonci szaktanfolyamok tantesztületének ezen testület által kijelölt tagja.

B) Kooptált tag 4 van és ezeket azok közül a személyek közül választják, akik a társadalomvédelmi és nevelési igazgatásban tevékenységet fejtettek ki és akiknek tiszteletre méltósága és a közjó iránti érdeklődése el van ismerve.

Ezek között a személyek között kell lenni egy orvosnak, egy munkaadónak és egy munkavállalónak. Amennyire lehetséges az orvos a betegsegélyzőnél alkalmazott legyen.

A tanoncotthon igazgatója a választmánynak jogszertint titkára.

A választmány alkotására a kezdeményezésnek az illetékes munkainspektorátustól kell kiindulnia.

A tanoncotthon választmányát a munkaügyi, egészségügyi és társadalomvédelmi minisztérium miniszteri rendelettel erősíti meg.

Az A) pontban 2, 3, 4, és 5. alatti tagoknak és a B) pont alattiaknak kijelölésével egyidejűleg ki fognak jelölni még egy-egy helyettest.

97. szakasz. — A megerősítés után a választmány megalakult és elnököt, alelnököt és pénztárnokot választ.

Ha a község primárja személyesen vesz részt a választmányban, akkor annak jogszertint elnöke.

Az alakuló gyűlést a munkainspektor elnöklése alatt kell megtartani.

98. szakasz. — A választmányi tagoknak éspe- dig ugy a jogszertintieknek, valamint a kooptáltak-

nagy négy évi időtartamra érvényes a mandátumuk. Ha ezen időtartam ideje alatt valamely jogszabályi tag elvesztí a minőségét, vagy tőle a kiküldetést visszavonják, mandátuma megszűnik.

A tag elhalálozása, lemondása, vagy annak a minőségnek, amelyre ajánlva lett, elvesztése folytán bekövetkezett üresedés esetében a választmány kiegészítése a kijelölt helyettes megerősítése útján történik. A helyettes tag mandátuma arra az időre érvényes, amelyben a helyettesített tagnak a mandátuma lejárt volna.

99. szakasz. — A választmány annyiszor gyűléssze, ahányszor erre szükség van, de kötelezőleg havonta legalább egyszer; az összehívást az elnök, vagy a titkár eszközli.

A választmányt továbbá írásban összehívhatja 4 tagja, valamint a minisztérium felügyeleti szervét.

A választmány ülését a tanoncotthonok székhelyén tartja.

Ervényes ülés tartásához legalább öt tag jelenléte szükséges.

A határozatokat az ülésben jelenlévő tagok többségével hozzák; egyenlőség esetében az ülés elnökeinek szavazata döntő.

100. szakasz. — A munkaspektórást jelentéssel, vagy az esetleges vizsgálatok által bizonyított látható bűn esetében a minisztérium a tanoncotthon választmányát feloszlathatja. Ezt a feloszlatást miniszteri rendelettel eszközöli.

A választmány valamely tagjának igazságtalan elmozdítása, vagy a választmány hibáján kívüli feloszlása esetében, a jogalkban sértettek a közigazgatási bírósághoz fordulhatnak.

101. szakasz. — Összeférhetetlenség van a tanoncotthon választmányának a tagsági minősége és a tanoncotthon szállítójának ezen minősége között.

Ennek az előírásnak figyelmen kívül hagyása a tanoncotthon választmányi tagságának az elvesztését vonja maga után.

102. szakasz. — Az állami tanoncotthonok választmányai, ha azokat a jelen rendelkezések alapján létesítették, jogszabályi jogi személyek.

103. szakasz. — A tanoncotthonok választmányának saját, az illető tanoncotthon tevékenységétől független tevékenysége van, amelyet a munkügyi, egészségügyi és társadalomvédelmi minisztérium őriz ellen.

A választmány jóváhagyása végett fel fogja terjeszteni költségvetését és működéséről szóló jelentését.

A minisztérium felügyeleti szerveinek bármikor joguk van ezt a működést ellenőrizni.

104. szakasz. — A tanoncotthon választmányának tulajdonát képező készpénzeket, vagy állami értékeket kötelezőleg a Banca Naţională, a Casa Naţională de Economii şi Căcuri Postale nevet viselő intézménynél, vagy ezek fiókjánál kell letétbe helyezni.

5.000 leinél kisebb összeget a választmány pénztárosa a sürgős szükségletek kielégítése érdekében visszatarthatja.

A választmány alapjait vagy jövedelmeit csak annak a tanoncotthonnak céljaira szabad felhasználni, amely mellett működik a választmány.

105. szakasz. — Valamely tanoncotthon feloszlása esetében, ezen otthon választmányának ingó vagy ingatlan vagyona teljes joggal a „Szakmabeli előkészítési alapról” száll át.

106. szakasz. — A munkakamarától, a kereskedelmi és iparkamarától és a szakmai, művelődési és felekezeti egyesületektől függő tanoncotthonok mellett, a szakmai kamarák, vagy az illető egyesületek által különösen kijelölt 3 személyből álló bizottság fog működni, amely gondoskodni fog a tanoncotthon ügymenetéről és bármely a tanoncotthozt érdeklő kérdésekről.

107. szakasz. — Valamely magántanoncotthonnak állami tanoncotthonná átválttatása az ajándékosági jogügylet, vagy szerződés törvényes formáinak teljesítésével történik. Esekben az okiratokban meg kell említeni a tanoncotthonnak ingó és ingatlan vagyonát, amely a „Szakmabeli előkészítési alap” birtokába megy át.

EMLEKEZZÜNK

— Jelenleg az emlíkirataimon dolgozom.

— Bravo! Már alig várom, hogy ahhoz a fejezethez érjen, amikor tíz pengőt kölcsön adtam magának.

AMERIKA.

— Ide a pénzt, vagy szálljodm a fejedet!

— Látom csak, apuskám. Csakugyiban lehet élni lej nélkül, de nem lehet élni pénz nélkül.

Nem bírja az enyvkartell a gombamódra szaporodó kisüzemek versenyét

A romániai piac egyik legérdekesebb kartellalakulata az enyvkartell, amely egyetlen cég kezében van. Tavaly a már megvált nyolc nagyobb enyvgyár mellett valami öt kisebb üzem alakult, amint a későbbi események igazolják, kizárólag azzal a céllal, hogy a kartell megvásárolja őket. Így is történt és azóta az enyviparban mindössze egy-két gyár dolgozik, mert ennek a termelése is bőven fedezi a szükségletet, a többi pedig áll és a tulajdonosai ezért bért kapnak.

Alig fejeződött be az új kartellenkívüli üzemek megvásárlása, megint kezdtek enyvgyárakat létesíteni, ami azért könnyű, mert kevés tőke kell a meg-

induláshoz. Ezeket az új üzemeket azonban a kartell már nem akarja megvenni, mert nincs mit csinaljon velük és a gyártás monopóliuma ma már nem jövedelmez annyit, hogy újabb gyárlétesítéseket megbírnjon. A kisüzemek versenyének letörésére a kartell azt a rendszerint bevált módszert léptette életbe, hogy lecsökkentette az árakat, illetve a piacon már bevezetett márkák árának megtartásával új árral jött ki és azt különként 10—12 lejfel árúja.

Egyelőre azonban a kisüzemek bírják a harcot, mert kis költséggel dolgoznak. Sőt a napokban új enyvgyár is alakult „Taurul” cégelnevezés alatt Bucureşti-ben, 150 ezer lei alaptőkével.

Kavarodás a hazai réz kivitelének engedélyezése körül

Minisztertanács dönt a rézkivitel tilalmának felfüggesztése fölött.

Egy, vagy másfél évvel ezelőtt alakult meg Bucureşti-ben a Cuprifera Română cég alatt működő részvénytársaság, amely szokatlanul olcsó árban megvette az almasi rézbányát, a Phönix-kénsavgyártól és a közeli Zam községben levő rézkohót is birtokába vette. Váratlanul azonban az iparügyi minisztérium igényt emelt a rézhámorra és arra való hivatkozással, hogy az a háború alatt az osztrák-magyar hadügyi kincstárnak dolgozott, hadiszákmánynak nyilvánította és zár alá helyezte.

A kincstár, amely a magyar állam jogutódjaként lépett fel, ezzel a lépéssel megakasztotta az évek óta szünetelő üzem munkájának újrafelvételét. Perre került a sor, amelyet elsőfokon a „Cuprifera” nyert meg, mert bebizonyította, hogy a magyar hadügyi kincstárnak csak bérleti szerződése volt a vállalatra, de annak tulajdonosai ma román állampolgárok, tehát semmiképpen sem kobozható el az üzem, sőt a jelenlegi tulajdonosok és a román kincstár között kártérítési per is van a bérleti szerződésből járó összegek kifizetéséért, melyet a magyar kincstár megtagadott, illetve csak abban az esetben hajlandó teljesíteni, ha megfelelő kárpótlást kap a román államtól.

Tekintettel arra, hogy a felebbezés alatt álló per majdnem biztosan a Cuprifera javára fog eldőlni, a vállalat tárgyalásokat kezdett külföldi tőkésekkel, akik hajlandók lennének úgy a rézbányát, mint a kohó üzemének modernizálásában és kihasználásában részt venni, ha biztosítékot kapnak arra, hogy a befektetendő tőke kamatait és annuitásait a devizatilalom ellenére is megkapják.

Erre való tekintettel a „Cuprifera” cég, amelynek fő részvényese Stefan Tătărescu tábornok, azzal a kéréssel fordult az illetékes kormányhatóságokhoz, hogy engedje meg, illetve könnyítse meg a réz kivitelét, úgy, mint most az arany exportját is lehetővé tették bizonyos feltételek mellett, az idegen tőke kedvéért. A kérés egy speciális Bizottság elé került, amely azt elutasította. Mindamelllett a „Cuprifera” terve ezzel még nem tekinthető véglegesnek, mert a bizottság határozata szerint az általa elutasított kérést még a minisztertanács elé terjesztik.

Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy ennek a bizottságnak a tagjai Costinescu iparügyi miniszter, Leon és Negură alminiszterek, valamint Durrma és Gheorghiu államtitkárok.

Ötszáz ezer lei részvénytőke, — hatmillió liszta nyereség

Az Exportul Românesc kompennációs vállalat mérlege.

Az Exportul Românesc S. A. bucureşti-i kompennációs export-importvállalat múlt évi mérlegét olyan kedvező üzleteredménnyel zárta, amilyenre még nem volt példa. A vállalat múlt évi mérlegében 500.000 lei részvénytőke és 1.230.859 lei tartalék-alap mellett 5.799.829 lei tiszta nyereséget mutat ki. A múlt évi bruttó nyeresége 8.558.090 lei volt, a melyből a költségek 2.582.993 leit, az előző évi veszteségátérítést pedig 175.275 leit tett ki. A tiszta nyereségből a vállalat 5 százalékos (289.991 lei) tartalékok dotálására, 70 százalékos (4.059.875 lei) vagyis a részvénytőke nyolcszorosását osztalék fizetésére, 115.806 leit (2 százalékos) a felügyelőbizottsági tagok javadalmazására, 18 százalékos (1.043.967 lei) az igazgatóság tagjainak fizetésére használnak fel. A fentiek szerint tehát a vállalat nyolcszázszázalékos osztalékot fizet részvényeseinek.

„A kincstár pénzt kizárólag az állam céljaira szabad fordítani”...

Az Epoca írja:

Sokat beszélnek a népgyűléseken: Valda politikai expozé mond, Inculet a kormány építő programjáról beszél. Van olyan eset is, midőn érdekes dolgokat hallunk. Űpü dr. például a belügyminiszeri pénzalapokat tette szóvá, melyeket — állítása szerint — bizonyos propagandacélra használ fel a belügyminiszter. A megoldás tehát az lenne; ne létesítsenek több ilyen alapokat. Nem tudjuk, mennyi az igazság ezekben az állításokban. Bizonyos azonban, hogy a költségvetést igénybe vették. Nem Inculet kezdte el a szokást és nem is ő fogja végezni. A végső rendelkezés azonban nem maradhat el. A kincstár pénzt kizárólag az állam céljaira szabad fordítani.

„Vasuton, hajón, kikötőben, iskolában, városaházán, prefekturán, mindenütt taksával találkozunk”...

Az Argus írja:

A kincstári terheket mindenütt nehezen viselik a mai válságban. Panaszoknak a terhek miatt, melyek a világháború nehéz örökségeként szakadtak nyakunkba. Egyrészt a hadiövezgek, árvák, rokkantak flétenyél, háborús adósságok szelvényei, kártérítések, másrészt a hadfelszerelési kiadások növekedtek az adókat. A terhek nálunk is folytonos emelkedést mutatnak a háború óta. A liberális kormány kezdetben csökkenteni igyekezett a terheket, majd ismét eljött a teherhullám, amit a nemzeti védelem szükségességével indokoltak. A közvélemény át van hatva ennek igazságától és senki sem kérdi, mi történt a háború óta szedett adókkal, nem jut eszébe senkinek, hogy a bünsöket felelősségre vonja. Eltekintve ettől, a teherviselésnek fontos hibája is van. Alig van olyan közintézmény, mely valami címen ne vezetett volna be taksákat. Előfizetések, aláírások, önkéntes adományok, tűdövéss elleni küzdelem, repülőbéllyeg, jótékonyági egyesületek, kulturbéllyeg, sürgetségi díjak, téglamegváltások szinte általánosítva vannak az országban. Vasuton, hajón, kikötőben, iskolában, városaházán, prefekturán, mindenütt taksával találkozunk. Akárhova lépsz, szegény állampolgár, mindenütt pénzt kérnek a legális adókon kívül különféle címeken, ami mind egyformán kötelező rád nézve. Nyíltan szedett összegekről van szó, nem baksisokról. Az ut igen veszélyes, csusszamlós, alig lehet rajta megállni. Fel kell figyelni ezekre a terhekre s meg kell főkezni, ellenőrzés alá kell venni a taksákat. Vesszály jár minden halasztás. Az állam védje meg polgárait.

IKERSORS.

— Bizony, bácsi, nagyon esomoru soromú van nekünk, ikersóknak.

— Miért?

— Ha a fater nem tudja, hogy melyikünk volt a rossz, akkor mindkettőnköt elven.

Május 31-én avatják fel a constantai exportvágóhidat.

Az új constantai exportvágóhidat május 31-én avatják fel az örökös jelenlétében. Érdekes megemlíteni, hogy Európa legnagyobb és legmodernebb vágóhidja ez, amely igen fontos szerepet fog betölteni a balkáni államok és Kiszászia felé irányuló hűsvitelléskben.

★

ÓVATOS RETORZIO.

Egyik vidéki konviktusban egy zsidó volt az illetékes szakácsa. Kiseb komikus ember volt és a fiuk a legvadabb hecceket csinálták vele. Mikor aludt, égő papírt tettek a lábujjai közé és csillagot rugattak vele. Vagy alvós közben leöntötték hideg vízzel. Vagy cserebogarakkal rakták tele az ágyát.

A kis zsidó túrt és mosolygott. Soha egy sokas nem jött a száján, úgy, hogy a fiuk a végén megajándékták és elhatározták, hogy becsüntetik a néceket. Ezt meg is mondták neki.

— Igazán? — kérdezte a kis zsidó.

— Igazán.

— Ezentul nem lesz csillagrugás?

— Nem.

— És nem lesz hidegvíz?

— Nem.

— És nem lesz cserebogár?

— Nem.

A zsidó nagyot nevetett:

— Na jó. Akkor többet nem lesz beleköpés sem a levecsbe.

★

„Nem szabad csupán egy osztálynak nyújtani kedvezményeket” ...

A Tara Noastră írja:

A kormány gazdasági tanácsa ismét összeült, hogy a külkereskedelem menetét letárgyalja. Az ügy igen érdekes. Aktív külkereskedelmi mérlegünk van, több a kivitel, mint a behozatal, a határokon belül azonban semmit sem tettek a kereskedelem megsegítésére. Kereskedelmünk ma is válságtól reszket. Az ipari termékek ára 50—60—100 százalékkal emelkedett, midőn a mezőgazdasági termékek ára esett. A külkereskedelmi rendszer kizárólag a nagyiparnak kedvez a mezőgazdasági offenzívára csak a közvetítők segítette. Nem lehet figyelmen kívül hagyni a belföldi kereskedelmet. Amíg ennek szabályozása meg nem történik, addig normális fejlődésről nem lehet beszélni. Nem szabad csupán egy osztálynak nyújtani kedvezményeket.

★

GESCHAEFTSGANG.

— Wie geht das Geschäft?

— Auf eine Frage, die einem Schaden oder Schande bringt, kann man die Aussage verweigern.

★

Husz százalékos vasúti engedmény Dej, Turda és Cluj között a cementszállításokra.

A Dejről és Turdáról Clujra szállított cement-küldeményekre a vasut a 210. számú tarifából 20 százalékos engedményt ad, ha a szállítók 1936 április 1 és 1937 március 1 között legalább 4.000 tonna cementet szállítanak az említett vonalakon akár részletekben is. Ez esetben a 20 százalékos különbözet biztosítékként a cluj-i pályaudvar pénztáránál helyesendő lehet.

★

TANULÉKONY FERJ.

Mandula egyszer késő éjjel megy haza, mikor már felesége mélyen alszik és elkezd a mutatóujjával az aszony talpát csiklandosni.

Manduláné felébred és dühösen rámondul a férjére:

— Nem muszáj minden marhaságot eltanulni Tarhonyától.

★

Meghalt Kertész Henrik, hírneves braşov-i műszaki vállalkozó.

Braşov közgazdasági életét súlyos veszteség érte. Kertész Henrik 58 éves műszaki vállalkozó, a Kertész vascsőudvar alapítója és tulajdonosa mult hét keddjén hosszas szenvedés után májrákban meghalt. Az elhunyt vállalkozó fontos szerepet vitt Braşov közgazdasági életében és nevéhez több sikeres gazdasági vállalkozás fűződik. Kertész Henriket feleségén és gyermekein kívül kiterjedt rokonsága gyászolja. Az elhunytat mult csütörtökön délután temették örök nyárvét mellett.

Általános dekonjunktura várható idénre hazai építőiparunkban

A Banatban a magánépítkezés negyedét sem teszi ki az idén a tavalyinak.

Sürgős kormányintézkedés háríthatja csak el a fenyegető krízist

A tél már régen elmúlt, benne vagyunk az építkezési szezonban. Az állami, megyei és községi jellegű építkezés még nem indulhatott meg, mert hiszen csak a napokban kezdtek leérkezni a különféle költségvetések miniszteri jóváhagyásai, ezt követik a nyilvános árlejtések kiírásai és még jó időbe fog beletelni, míg az egyes hatóságok építkezései a valóságban is megindulnak. Ezzel szemben május közepe az az időszak, amikor a magánépítkezés mérve tekintetében már tiszta kép áll előttünk.

Azok az értesülések, amelyeket a nehézipar, a vaskereskedelem, a fakereskedelem, a téglagyárak és más, az építőiparral szoros összefüggésben álló szakmáktól nyertünk, megegyeznek abban, hogy az idén a Banatban a magánépítkezés egynegyedét sem teszi ki a tavalyinak. Mintha egyszerre megszűnt volna az építkezési kedv és ezzel megszűnt az építkezéssel szoros kapcsolatban levő ipar és kereskedelem még tavaly észlelhető konjunktúrája is.

Ennek a ténynek folyamánya nemcsak az, hogy az üzleti forgalom az épületfával, deszkával stb. foglalkozó kereskedelemnél és téglagyártásnál ijesztő mértékben megcsappant, hanem az is, hogy a téglák és épületfa ára is visszafejlődésben van. Tavaly még a téglagyárak alig tudtak eleget tenni a rendeléseknek, ma már erős verseny folyik, hogy akár árendemény árán is, de üzlethez jussanak. Mindenki tudja, hogy az építési dekonjunktura a munkaviszonyok terén mily súlyos csapást jelent és mennyire kihat az egész gazdasági életre.

A fővárosból és az ország más vidékeiről érkező jelentések azt mutatják, hogy az építkezési kedv ijesztő mértékben történő csökkenése

nem helyi, hanem országos jelenség.

Ha az építkezés csökkenésének okait vizsgáljuk, több főök áll előttünk. Az első és talán legfontosabb

az új házak adómentességének megszűnése.

Ezelőtt az újonnan épített ház 10 évig teljes adómentességet élvezet, ma ez az állapot megszűnt. Amellett a lakbérek csökkentek, ami által az új épületek rentabilitása gyengébbé vált, sokkal több jövedelemhez jut, aki házat vásárol, mint aki épít.

A második ok a pénzsűke.

Tavaly legalább a vagyonos rétegeknél, pénzbeliség volt észlelhető, a felesleges tőkék elhelyezést kerestek. Az év eleje óta beköszöntött a pénzsűke, a mobil kihelyezések rentabilitása lényegesen emelkedett és sokkal magasabb, mint az új házakba befektetett tőke hozadéka. Akinek felesleges pénze van, sokkal jobban gyümölcsöztetheti, ha kiadja és nem épít.

Pontos körülmény az is, hogy

az építkezés a vasútra kivetett fogyasztási adók, valamint a forgalmi adó emelése folytán lényegesen megrágult.

A lakbérek csökkenése és az építkezés költségeinek növekedése természetesen maga után kellett vonja az építkezési kedv csökkenését.

Kizárólag a kormány további intézkedéseitől és politikájától függ, hogy azon okokat, amelyek az építkezés szinte ijesztő mérvű összezsugorodásához és ezáltal a gazdasági élet ütemének meglassításához vezettek, kiküszöböljék.

Nehéz Argentínával felvenni a versenyt.

Nem ér sokat egyelőre a százmilliós költséggel felépített constanta-i exportvágóhid

Eddig csak az exportvágóhid készült el, holott hűtőhajók és hűtőállomásokkal ellátott kikötők nélkül nem valószínű meg a román húsexport.

Az illetékes miniszter büszkén hirdeti, hogy nemcsak politizálni tudunk, hanem a gazdasági élet követelményeit is szem előtt tartjuk. Constanta-n, ebben a fontos kikötőben állami pénzen egy hatalmas hűtőberendezéssel ellátott exportvágóhid épült fel, amely alkalmas arra, hogy a romániai húst hűtőhajókkal elszállítsuk az összes Földközi-tengeri kikötőkbe, hogy kiszorítsuk onnan az argentinai fagyasztott húst, új piacokat szervezve ezáltal a romániai állattenyésztésnek. Az ünnepélyes megnyitása, melyre a kormány összes tagjai eljönnek, már a közeli napokban megtörténik.

Tehát mégis csak történik valami az ország gazdasági életének fellendítése céljából. A Constanta-i ekszportvágóhid ugyan több mint 100 millióba kerül, de alkalmas arra, hogy fellendítse az ország állattenyésztését.

Csak hogy valami hiba mégis van az egészben. Tény az, hogy a Földközi-tenger mellékén fekvő összes országok hűsítőanyagban szenvednek és behozatalra szorulnak, legyen akár Palesztináról, Ciprusról, Kiszászáról, Egyiptomról, vagy Olaszországról szó. Az is tény, hogy a hűtőhajókkal odaszállított hús, amely friss állapotban érkezik meg, sokkal jobb minőségű és összehasonlíthatatlanul magasabb értékű, mint az argentinai fagyasztott hús, amely a fagyasztás folytán úgy változik el, hogy a kényesebb gyomor be nem veszi. Az is világos, hogy hatalmas előny, ha Constanta-ból nem előmarháat küldünk el, hanem ott vágjuk le a romániai marháat, mert nagy megtakarítást jelent, ha kizárólag a húst kell szállítani, nem pedig az egész marháat.

Vegyünk először Palesztina esetét. A román marha vevői Palesztinában főleg a zsidók, akiknek egy nagy része csupán a rituálisán levágott állat

húsát eszi meg, amelyek vágását rituális metázók, hithű rabbik felügyelete alatt végzik. Sürgősen szükségessé válik tehát új hivatalok megteremtése.

De még ez sem elég. A marháat a 100 millió Constanta-i ekszportvágóhídon le kell vágni, azután pedig hűtőhajókba beraktározni, hogy a hús friss állapotban érkezen meg a Földközi-tengeri kikötőkbe. Hűtőhajóink pedig nincsenek.

Feltételezzük azonban, hogy a hűtővágóhidhoz rendeljük a hűtőhajókat is. Még ez sem elég. A Földközi-tenger kikötőiben meleg éghajlat uralkodik. A meleg éghajlatban a hús 24 óra alatt megromlik. Ennélfogva szükség volna arra, hogy minden egyes Földközi-tengeri kikötőben hűtőberendezés várja a romániai hűtőhajóval megérkező friss húst. Ily hűtőberendezéssel ellátott kikötő azonban egyelőre a Földközi-tenger környékén nincs, szóval az egész modern, százmilliós exportvágóhid egyelőre nem sokat ér.

FŐ AZ ILLUZIO.

Iceget megszólítja az uccán Biceg:

— Mi az, Iceg ur, miért hord maga fekete karcsalagot?

— Az anyósom miatt.

— Hogyan? Meghalt az anyósa?

— Dehogy, — éshajtja ábrándosan Iceg, — de tudja, én az illuziók embere vagyok.

(C)

DER VORSCHLAG.

— Wissen Sie, Herr Priem, die letzte Nacht, bevor ich verreise, kann ich niemals schlafen.

— Sehr einfach, weshalb reisen Sie nicht am Tag früher ab?

Jogesetek a kisipar köréből

Mit kell tudni a munkaadónak a nyári szabadságoltatások ügyében.

Küszöbön a nyár és így indokolt, hogy a rövidesen megkezdődő szabadságoltatások előtt egész jogi rovatunk feláldozásával felvilágosítsuk iparos olvasóinkat az évi pihenési szabadságok ügyében intézkedő törvényes előírásokról, valamint azokról az évi döntvényekről, amelyeket szabadságperekben a különböző bíróságok hoztak.

A vonatkozó törvény, amely a munkaszerződésekről szól, úgy a tisztviselők, mint a munkások évi egyszeri szabadságoltatását teszi kötelezővé. Minden olyan alkalmazott, aki egy év óta megszakítás nélkül valamely ipari cég alkalmazásában működött, jogosult a szabadságra, anélkül, hogy erre külön engedelmet kellene kérnie. Ez azt jelenti, hogy magának a főnöknek kell meghatározni az időt, hogy alkalmazottait milyen beosztás szerint küldi szabadságra és így felesleges, hogy a szabadság megkezdésének terminusára vonatkozólag az alkalmazott kértet terjesszen munkaadója elé.

A szabadságoltatás rendje szempontjából figyelembe veendő körülmény a törvény szerint, hogy a munkaadó hány alkalmazottat foglalkoztat. Ha a vállalatnál tiznél kevesebb alkalmazott dolgozik, az egyes alkalmazottak szabadságoltatása vagy az alkalmazottak által kért időben, vagy a főnök egyoldalú döntése szerint foganatosítható, míg a tiznél több alkalmazottat foglalkoztató vállalatoknál köteles a főnök az üzem ajtajára listát kifüggeszteni, amelyben valamennyi alkalmazottjának szabadságideje pontosan fel van tüntetve.

Helyénvaló, hogy a főnök az előírt szabadság megadásáról alkalmazottaitól megfelelő elismervényt vegyen. Ez a nyilatkozat azonban per esetén bizonyítékul nem szolgálhat, mert az alkalmazott a vele szemben gyakorolt kényszerre való hivatkozással az ilyen nyilatkozat érvényét kétségbe vonhatja és a bíróság ilyen esetekben rendszeren az alkalmazottnak ad igazat. A főnöknek olyan kétségtelen bizonyítékot kell beszereznie, amely per esetén is jog érvényes. Az alkalmazott fent említett nyilatkozatára tehát két tanu aláírását is rá kell vezetni, valamint a tanuk pontos lakcímét is. Ha az alkalmazott más városban vagy községben tölti el évi szabadságát, igen célszerű, hogy a munkaadó feljegyezze ezt a körülményt is, mert per esetén döntő bizonyíték a szabadság tényleges megadására, hogy a kérdéses időben az alkalmazott nem tartózkodott abban a helységben, holott a munkaadó bérlistái szerint a szabadságidőre is felvette heti illetményeit. A nyilatkozat szövegéhez az alkalmazott saját kézírásával jelölje meg pontosan a szabadságidő kezdetét és végét, valamint azt az összeget, amit szabadságidejére felvett és nyugtáztványoz. Csak ilyen szabályszerű nyilatkozat birtokában lehet bizonyos a munkaadó afelől, hogy per esetén védekezése sikerrel vezet.

A szabadságidő tekintetében a múlt évig az volt a joggyakorlat, hogy az alkalmazottnak, aki nem kapott szabadságot, erre az időre a már megkapott fizetésen kívül még kétszeres fizetés jár. Ezt a joggyakorlatot a munkabíróságok és törvényszékek határozatai alapján az alsóbbfokú bíróságok a munkai jogi törvény 50-ik szakaszának értelmezésével fogadták el, de keresztültörte azt a legfőbb semmitőszék és azt megelőzőleg a timişoara-i tábla is több határozatban. A ma érvényes joggyakorlat tehát arra az álláspontra helyezkedik, hogy a már megkapott fizetésen kívül ki nem adott szabadság esetén kártérítés címén a szabadságidőre nem a kétszeres, hanem az egyszeres fizetés ítélendő meg. E tekintetben azonban még ma sem tisztázódott véglegesen az alsóbb bíróságok álláspontja, mert egyes helyeken még ma is hoznak olyan határozatokat, amelyek az elmaradt szabadság kártérítése címén nem az egyszeres, hanem a kétszeres fizetést ítélik meg az alkalmazottnak. A felsőbb bíróságok határozatai azonban már éreztetik hatásukat, mert nyilvánvaló, hogy a munkaadó által folyamatba tételezett felülvizsgálati kérelem esetén a felsőbb bíróságok a legfőbb semmitőszék által elfogadott álláspontra helyezkedve, csak az egyszeres fizetést ítélik meg.

A munkaszerződésekről szóló törvény rendelke-

A bélyegtörvény és fogyasztási adótörvény sérelmes pénzügyminiszteri magyarázata ellen foglalt állást az U. G. I. R.

Minisztertanács dönt a rézkivétel tilalmának felfüggesztése fölött.

Az új bélyegtörvény és fogyasztási adótörvény alkalmazásával kapcsolatos, túlzott fiskalizmus elviselettel terhet ró úgy a kereskedelemre, mint az ipari termelésre. Az Ugir központi választmánya legutóbb tartott ülésén foglalkozott azokkal a törvényellenes pénzügyminiszteri rendeletekkel, amelyeket a bélyegtörvény és a fogyasztási adótörvény alkalmazására adtak ki és a következőket állapította meg.

Sérelmes a bélyegtörvény végrehajtása.

A módosított bélyegtörvény szerint, a szállításra, árubeszerzésre vagy áruszállításra vonatkozó szerződések, akár szóbelileg, akár írásbelileg jöttek létre, 14 százalékos proporcionális adó alá esnek. A pénzügyminisztérium ezt az intézkedést úgy értelmezi, hogy minden árueladás, amely előzetes szóbeli vagy írásbeli rendelkezés után történik, 14 százalékos adó alá esik. A pénzügyminisztérium véleménye szerint, a vállalatok utazói által kiadott megrendelések is így bélyegzendők, tekintet nélkül arra, hogy a rendelést tényleg lebonyolítják-e, vagy nem. Az így alkalmazott 14 százalékos adó újabb forgalmi adót jelent, mert hisz a vállalatok szállításaikat majdnem minden esetben előzetes megrendelés alapján bonyolítják le.

A minisztérium által kiadott utasítás ellentétben áll a bélyegtörvény szellemével.

Az 1886. év óta az összes bélyegtörvények tartalmaznak a jelenlegihez hasonló rendelkezéseket, azonban eddig nem tekintették a kurrens árueladásokat 14 százalékos illeték alá eső ügyletnek. A nagybani árueladások alkalmazásával a kereskedők, az iparosok kötelesek számlát kiadni és csak ezek a számlák adóztathatók meg az 14 százalékos illetékel.

A megrendelőlapoknak 14 százalékos illetékkel való megróvása méltánytalan is, mert igen sok esetben megtörténik, hogy a megrendelést nem effektuálja a vállalat, vagy pedig kisebb mennyiséget más áron szállít, mint amelyet a megrendelőlap előír. Így tehát az illetéket olyan ügyletek után fizetik ki, amelyek a valóságban létre sem jöttek.

Félnék a Jiul-völgyében a munkakönyvek beszerzésénél várható zavaroktól.

Petroşaniból jelentik: A jiul-völgyi szakszervezeteket élénken foglalkoztatja a munkakönyvek becserélésének kérdése. Az új ipartörvény ugyanis előírja az összes munkakönyvek hat hónapon belüli becserélését újabb típusú könyvecskékre. Ez a rendelkezés feltűnő, mert nemrég cserélték csak be a régi, még magyar időkből származó munkakönyveket. Vannak munkások, akiknek csak pár héttel ezelőtt hajtottak végre a több mint 200 leinyi bélyeg és illetéket jelentő kicserélési műveletet.

Az újabb cserebere „csak” 50 leibe kerül személyenként, az se bélyegilleték, hanem valami külön alapra, ami a törvény szerint munkástanítási célokra fordítandó. Bármily szépen is hangzik ez, a munkásságnak, különösen a Jiul-völgyében, a jelenlegi 11–13 műszakos munkamenet mellett erre nincs pénze s éppen a gyér munkamegalom miatt ez az újabb apró érvágás is sérelmesen hat. Az 50 lejes illetékek címén az egész Jiul-völgye munkássága közel négyszázezer leit kell ismét kiizzadjon.

A szakszervezetek most közbenjárnak, hogy a kicserélés helyett a hatóságok érjék be a már meglevő könyvecskéket láttatásával. A kérdést szóba hozzák a fém munkásszindikátusnak a napokban Bucureştiben tartandó országos közgyűlésén is.

GYANUS.

A férfi: Az én ajkam volt az egyetlen, amit eddig megcsókoltál?

A nő: Nemcsak az egyetlen, de a legédesebb is!

zése szerint ki nem adott szabadság címén az alkalmazottnak követelési jogcime kártérítési jogcím, tehát bár az ilyen perekben szereplő összegek az alkalmazottnak fizetését képezik, mégsem mint fizetések, hanem mint kártérítések bíráltnak el és így

A bizományi szerződések illetéke az Ugir szerint teljesen törvénytelen.

A bizományi szerződésekről szóló törvénnyel a kereskedelmi törvénnyel áll ellentétben az a rendelkezés, amely a gyárak és képviselőik vagy ügynökeik között létrejövő szerződést is 2 százalékos proporcionális adó alá vonja. Ez a rendelkezés teljesen törvénytelen, állapítja meg az Ugir, mert bizományi üzletnek és a bizományozásnak teljesen más a jellege, mint a vállalat képviselőjének vagy ügynökének.

Az új fogyasztási adótörvény alkalmazása.

A kereskedelem és az ipar legsúlyosabb panaszai azonban az új fogyasztási adótörvény alkalmazása körül merültek fel. Ezeknek a panaszoknak megszüntetése érdekében az Ugir a következőket kéri:

1. Szüntessék meg a fogyasztási adó alá való vonását az 1936. április 1-én raktáron levő olyan gyári készleteknek, amelyeket a gyárak feldolgoznak.
2. Szüntessék meg a fogyasztási adótörvény második listája 4. cikkében megjelölt belföldi árukészleteknek forgalmi adó alá való vonását, tekintve, hogy a vonatkozó áruk csak az esetben fogyasztási adókötelesek, ha azokat importálják.

3. Helyezzék hatályon kívül az április 4-iki, pénzügyminiszteri körrendeletet, amely a nagyraktárakat ellenőrző intézkedéseket állapítja meg és az ellenőrzést csak a termelőknél és vámoknál gyakoroltja.

4. Ne követeljék a szabadforgalmi jegyet a CFI közegei, ha a fogyasztási adó alá eső árut vasúton szállítják. Minden esetre ezt az intézkedést hatályon kívül kell helyezni a fogyasztási adótörvény második listájának 4. cikkében b) jegyzet alatt szereplő vasipari termékekre vonatkozólag.

Az Ugir központi választmánya bizottságot delegált a fenti kérdésekkel kapcsolatos részletes memorandum elkészítésére. A memorandumot a napokban fogja átadni az Ugir delegációja az illetékes minisztériumoknak.

Hitelszövetkezet szegény iparosok támogatására.

Tg-Mures-ről jelentik: Erődes és figyelemre méltó vállalkozást valósított meg a székely főváros magyar ifjúsága. A napokban az ottani Kolping legényegylet termében Mikó Lászlónak, a Mureş megyei Földműves Szövetség elnökének elnöklése alatt az IKE kezdeményezésére egybegyűjtött résztvevők kimondották, hogy hitelszövetkezetet alakítsanak, amelynek az lesz a feladata, hogy a város területén élő szegény iparosokat szerszám- és anyagbeszerzés céljából kölcsönrel támogassa. Az alakuló gyűlés résztvevői 50 darab egyenként 500 lei névértékű részjegyet jegyeztek le s ezzel a megalakulás törvényben előírt feltételeit is teljesítették. A gyűlésen megválasztották a szövetkezet igazgatótanácsát is, amely már a közeljövőben megalakítja a tisztikart.

A targumureş-i kezdeményezést nem ártana minél több helyen követni.

AKKOR NEM.

'Angliában, annakidején megalakult a Borravalók Ellenl Egylet. Az alapítók felszólítottak egy skót is, hogy lépjen be az egyletbe.

— Helyes, — szolt a skót — és mennyi a tagdíj?

— Évi két penny.

— Évi két penny? Akkor nem. Inkább megmaradok a borravalórendszer mellett.

elévülési idejük nem három év, mint amely idő az elmaradt fizetések követelési határidejéül szerepel a törvényben, hanem 82 év, tehát az általános esetre megállapított elévülési idő.

Közi: KELE SANDOR dr.

Drágul a gyapju, új áremelkedés várható a gyapjuszövetiparban

A földmívelésügyi miniszter új rendeletet dolgozott ki, melynek értelmében a posztógyáraknak nem adnak rongybehozatali engedélyt, amíg a teljes belföldi gyapjukészletet át nem vesszik. Ezt a kényszerítést két lejjel kívánja emelni a földmívelésügyi minisztérium. Egy bizottság, amely a földmívelésügyi minisztérium, a mezőgazdasági szindikátusok, a Sibiu-i juhtenyésztők egyesülete és az utolsó időben mindenhatóvá vált Cecopava szövetségi központ kiküldöttjeiből áll, tárgyalni fog a posztógyárakkal a belföldi gyapju átvétele tárgyában. A katonai szállításoknál a posztógyárak ezen a címen nem emelhetik az árakat.

Tavaly kényszerítették a posztógyárakat az egész belföldi gyapjuterminál átvételére 10 lejjel magasabb áron, mint amennyi addig volt. Az idén újból 10 lejjel emelték az árat. Közben rájött az állam, hogy az áremelések folytán a juhtenyésztők keresnek, de az állam nem. Erre 2 lejjel emelés készült a gyapjunál.

A gyapjunál, azután igazán nem lehet csodálkozni, hogy ha a mezőgazda szövetet akar venni, de nem tud, mert az ára olyan magasra szökött fel, hogy pénztárcája nem bírja.

Ebben a különbözetben benne van az állam, a juhtenyésztők, a Cecopava szövetség, a mezőgazdasági szindikátusok és a többi és a fogyasztók fizetnek rá arra, hogy egyes mesterelesen életrehozott egyesületek a gyapjúárak felerősítésének címe alatt hatalmas jövedelemhez jutnak.

PEINLICH.

Hansen, der Junggeselle, ging durch die Stadt und las die Schilder mit den Strassennamen, dabei immer wieder verzweifeln mit dem Kopf nickend.
— Suchen Sie eine bestimmte Strasse?
— Ja, — sagte Hansen kaeiglich, — ich bin gestern in der Dunkelheit umgezogen, und nun weiss ich nicht mehr, wohin!

CSALÁDI ÖRÖM.

Mandulákéknál gyereket várnak. Mandula, hogy a kórakadás idejét megpróbáltatse, isgalmában megiszik egy egész üveg konyakot. Végre előkerül a tudós hölgy, aki két bömből ükret tart az újdonsült apa elé. Mandula összekapja a kezét:
— Nahát! Édes egy kölyök.

Hajmosó
hajszáritó
készülékek
és más
fodrászati
cikkek
olesón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia
Arad,
Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dengli-ház.

ABKURZUNG.

— Sagen Sie, Herr Ober, was rufen Sie da immer in die Küche? Ein Schok, zwei Mok? Was soll denn das heissen?
— Eine Schokolade, zwei Mokka. Das sind Abkürzungen.
— Ach so. Na, dann bestellen Sie mir doch bitte einen Kakao.

Szabó Béni Oradea-n képviselői beszámolót tart és ennek kapcsán az új Ipartörvény megszületésének előzményeit fogja ismertetni

A bihormegyei és oradea-i Magyar Párt elnöke nemrégén lépéseket tett a párt központi vezetőségénél, hogy bizza meg Szabó Bényt, az egyetlen iparosképviselet azzal, hogy Oradea-n beszámolót mondjon.

Szabó Béni beszámolóját az teszi rendkívül aktuálissá, hogy éppen most kezdik alkalmazni az új ipartörvényt. Szabó Béni, aki a magyar parlamenti csoport egyik legtevékenyebb tagja, az ipartörvényjavaslat megszületésétől kezdődőleg részt vett azokban a küzdelmekben és vitákban, melyeknek utján

a Magyar Párt a törvényjavaslat egyes szakaszait a kisebbség javára enyhíteni akarta. Ő tehát legalaposabb ismerője az ipartörvény megszületési körülményeinek és a törvény rendelkezéseinek. Eppen ezért beszámoló beszéde nemcsak az oradea-i iparos-társadalom, hanem az összmagarság körében is fokozott érdeklődésre tarthat számot.

Sóos István dr. most levelet kapott Szabó Bénytől, melyben közli, hogy örömmel elfogadja a tagszat meghívását és június 14-én Oradea-ra érkezik beszámolója megtartására.

Június 15-én kezdik meg működésüket az adófelebbezési bizottságok

Az adóhitelzésről szóló törvény értelmében az adóhivatalok az adóátvitelvezetéseket május 15-ig voltak kötelesek befizetni. Az adóátvitelvezetés értelmében az adótvörvény intézkedésének megfelelően adhatók be felebbezések. Ezeket a felebbezéseket a felebbezési bizottságok június 15-én kezdik tárgyalni.

A felebbezési bizottságok hatáskörébe tartoznak az átvitelzett adók, a speciális adókievítő bizottságok által megállapított adók, adóleszállítások, adófelebbezések, az 1935—1936. évi adókievitések ellen beadott felebbezések letárgyalása.

A pénzügyminisztérium rendelete értelmében minden pénzügyigazgatóság mellett csak egy felebbezési bizottság fog működni. Ha azonban a felebbezési bizottság is felállítható. Ha több felebbezési bizottság felállítása személyzethiány miatt nem lehetséges, úgy a felebbezési bizottságnak naponként két ülést kell tartania.

A pénzügyminiszter szigorú rendeletben utasította a felebbezési bizottságokat, hogy a benyújtott felebbezéseket legkésőbb július hónap végéig tárgyalják le.

Iparkamarai illetékek

terhelik meg a vásárokat . . .

A timisoara-i iparkamara átvette a kerületébe tartozó vásárok fölötti fenhatóságot

Helypénzt a jövőben is a községek szednek, az iparkamara beéri a megkötött üzletek után fizetendő illetékekkel.

Más Iparkamarák is rövidesen élni fognak törvényadta jogaikkal

A tözsdtörvény a vásárokat, az úgynevezett oborokat az illetékes kereskedelmi és iparkamara hatáskörébe utalja az eddigi községi fennhatóság helyett. Obor alatt az ökirályságban az országos- és hetivásárokat értik, amelyek a törvény szerint ezen a területen az illetékes kereskedelmi és iparkamara irányítása alatt állanak. A terv végrehajtása ellen a községek és így Timisoara városa is tiltakoztak, miután a vásárok megrendezése a városoknak, illetve a községeknek lényeges jövedelmeket biztosít. Azonban a törvényt végre kell hajtani és

így a timisoara-i kereskedelmi és iparkamara még a hó folyamán átvesszi az egész megyében a vásárok feletti fennhatóságot.

Vásárok tekintetében a megye 22 kerületre van osztva. Minden területen egy vásárhely fekszik, ahol heti és országos vásárt tartanak. Amennyiben kiderül, hogy egyik-másik helyen aránytalanul nagy forgalom bonyolódik le, új obor is létesíthető. Eddig a kamara kiküldöttel csupán Lipován vették át

a vásárok feletti fennhatóságukat, de a hó folyamán az mindenütt meg fog történni.

Az új rendelkezések szerint a kamara minden obornál egy vásári bizottságot nevez ki, amelynek titkári állására az illető község jegyzője kap megbízást. Ez a bizottság az elsőfokú hatóság kisebb peres ügyekben, melyek az illető vásári kerületben támadtak, míg felebbezni a kereskedelmi és iparkamarához lehet.

A kereskedelmi és iparkamara, habár a vásári jog gyakorlása őt illeti, nem fosztotta meg az egyes községeket eddigi jövedelmi forrásaiktól, amennyiben az úgynevezett helypénzt továbbra is a községek szedik be a saját céljaikra, míg a kamara a tényleg megkötött üzletek után vezé egészen csekélyösszegű díjakat.

Remélhető, hogy a kamara és a községek között a surlódási felület megszűnik. Azonkívül a kamara igyekezni fog, hogy a vásárokat újjászervezze, kiépítse, úgyhogy azok ténylegesen megfelelőhessenek hivatásuknak.

A román személyzet alkalmazásáról szóló törvény ellen elkövetett kihágásokért megbüntetett vállalatok névsorát csak a büntetés jóváhagyása után publikálják

A román személyzet alkalmazásáról szóló törvénnyel szemben elkövetett kihágásokért előírt büntetések csak akkor lépnek életbe, ha a kereskedelmi és iparügyi minisztérium vagy pedig a minisztertanács jóváhagyta. A törvény alkalmazására delegált bizottság, az elmúlt évben és ez évben is, formálbák miatt igen sok vállalat megbüntetését javasolta. A kereskedelmi minisztérium azonban legtöbb esetben nem hagyta jóvá ezeket a büntetéseket.

A bizottság közé tette azoknak a vállalatoknak

névsorát, amelyeknek megbüntetését javasolta a román személyzet alkalmazásáról törvény alapján. Ezeknek a büntetéseknek végrehajtására azonban nem került sor és így ezeket a vállalatokat a bizottság feleslegesen hurcolta meg a nyilvánosság előtt. A kereskedelmi és iparügyi miniszter ezért úgy döntött, hogy ezentul csak azoknak a vállalatoknak névsorát hozzák nyilvánosságra, amelyeknek büntetését a minisztérium, illetőleg a minisztertanács jóváhagyta.

Vasúti menetrend

ERVENYES 1936. MÁJUS HÓ 15-TŐL

Arad—Timișoara			Arad — Decsebal — Lőkösháza — Budapest		
Indul		érkezik			
0.02	motor	1.13	Orient Arad 5.33		
6.16*	személy	7.33	Szem. Arad 7.20, Decse-		
8.33		9.55	bal 7.40		
10.35	motor	11.45	Rapid Arad 8.20, Decse-		
12.07*	személy	13.20	bal 8.36, Lőkösh. 9.53		
14.25	"	15.37	Szem. Arad 9.50, Decse-		
16.00	"	17.19	bal 10.13, Lőkösh. 10.50		
19.01	motor	20.15	Gyora Arad 15.02		
20.45*	gyors	21.50	Szem. Arad 18.50, Decse-		
21.31	személy	22.49	bal 19.09, Lőkh. 19.48		
			Szem. Arad 18.40, Decse-		
			bal 14.20		
Timișoara—Arad			Budapest — Lőkösháza Decsebal — Arad		
Indul		érkezik			
0.41	személy	1.59	Orient Decsebal 2.06,		
5.22	"	6.39	Arad 2.22		
7.02	motor	8.15	Szem. Decsebal 6.10, Arad		
8.15	gyors	**9.18	6.45		
10.25	motor	11.36	Szem. Lőkösh. 7.41, Dec-		
12.29	személy	**13.48	sebal 8.29, Arad 8.50		
14.10	"	15.28	Szem. Decsebal 12.10,		
16.12	motor	17.25	Arad 12.31		
19.22	személy	**20.40	Szem. Decsebal —, Arad		
21.59	motor	23.10	13.40		
Arad — Simeria — Teiuș București			Gyora Decsebal 15.20, Arad 15.36		
Szem.	Arad	2.10, Simeria	Szem.	Lőkösh.	16.30, Dec-
6.47, Teiuș	9.10		sebal	17.20, Arad	17.41
Orient Arad	2.25, Sime-		Rapid Decsebal	20.56,	
ria 4.35, București			Arad	21.12	
12.43			Arad — Gurahonț		
Szem. Arad 7.36, Simeria			Indul	érkezik	
11.43, Teiuș 13.45			19.40	motor	22.21
Szem. Arad 14.13, Sime-			Gurahonț — Arad		
ria 18.30, Teiuș 21.21			Indul	érkezik	
Gyora 16.15, Sim. 19.07,			5.45	motor	8.17
Teiuș 20.43, Bucureș-			Arad — Sebiș		
ti 6.30.			Indul	érkezik	
Szem. Arad 19.45, Sime-			8.55	motor	11.13
ria 0.15, Teiuș 2.24			18.50	"	16.08
Rapid 21.22, Sim. 23.46,			Sebiș — Arad		
București 9.30			Indul	érkezik	
București, — Teiuș — Si-			11.22	motor	13.47
meria — Arad			16.50	"	19.10
Orient București 19.15,			Arad — Pecica — Batt-		
Sim. 3.37, Arad 5.51			onya — Szeged		
Szem. Teiuș 23.30, Si-			Indul	érkezik	
meria 1.30, Arad 6.00.			Mot. Arad 5.30, Pecica		
Rapid București 20.15,			5.58		
Simeria 5.45, Arad 8.11			Mot. Arad 6.55, Pecica		
Szem. Teiuș 6.15, Sime-			7.23		
ria 8.25, Arad 12.23			Szem. Arad 10.15, Pecica		
Gyora Bucur. 0.10, Te-			10.52, Battonya		
iúș 9.50, Simeria 11.23			11.30		
Arad 14.12			Mot. Arad 14.18, Pecica		
Szem. Teiuș 12.15, Sime-			14.49		
ria 14.25, Arad 18.43			Mot. Arad 20.42, Pecica		
Szem. Teiuș 17.25, Sime-			21.10		
ria 19.30, Arad 23.40			Mot. Arad 17.45, Pecica		
Arad—Oradea			18.16, Battonya 18.45		
Indul		érkezik	Szeged — Battonya — Pe-		
2.56	személy	6.06	cica — Arad		
6.08	"	8.56	Indul	érkezik	
13.32**	gyors	12.04	Mot. Pecica 6.05, Arad		
14.20**	személy	*17.20	6.33		
21.30**	"	0.39	Motor Pecica 7.32,		
Oradea—Arad			Arad 8.00		
Indul		érkezik	Szem. Battonya 12.00,		
22.00	személy	1.00	Pec. 12.40, Arad 13.18		
3.00	"	*6.05	Motor Pecica 15.00,		
9.00	"	*11.57	Arad 15.28		
12.30	"	15.26	Szem. Battonya 19.00,		
18.05	gyors	*20.35	Pec. 19.30, Arad 19.58		
** Közvetlen vonat Timi-			Motor Pecica 21.15,		
șoara-Oradea között.			Arad 21.43		
* Közvetlen vonat Orá-			Arad — Brad		
dea-Timișoara között.			Indul	érkezik	
Arad — Orlaca			8.22	motor	12.35
Indul		érkezik	13.15	"	17.40
10.04	motor	11.36	16.55	személy	23.06
18.05	személy	20.07	Brad — Arad		
Orlaca — Arad			Indul	érkezik	
Indul		érkezik	1.30	személy	7.14
5.40	személy	7.53	8.30	motor	12.54
11.48	motor	13.14	14.15	"	18.44
Arad — Lovrin — Nerdu			Arad — Cărmăneș		
Indul		érkezik	Indul	érkezik	
Mot. 7.44 9.29 10.24			5.35	motor	7.30
Mot. 16.35 19.08 20.83			11.00	"	13.01
Nerdu — Lovrin — Arad			Cărmăneș — Arad		
Indul		érkezik	Indul	érkezik	
Sz. 4.40 5.45 8.03			7.50	motor	10.08
Mot. 10.30 11.25 13.04			13.44	"	15.44
Arad — Lovrin — Jimbol.			Arad — Cărmăneș		
Indul		érkezik	Indul	érkezik	
Mot. 13.28 15.21 16.16			7.50	motor	10.08
Jimbol. — Lovrin — Arad			13.44	"	15.44
Indul		érkezik	Arad — Cărmăneș		
Mot. 17.24 18.15 19.56			Indul	érkezik	

A Szeged és Budapest közötti és Budapest és Szeged közötti közlekedés.

Az új iparkamarák is kinevezhetik az adófelelbezési bizottságok tagjait

Röviden jelentettük már, hogy a pénzügyminisztérium rendelkezése szerint június 15-én kezdik meg működésüket az adófelhasználási bizottságok. A bizottságok fogják letárgyalni a tavalyról áthozott kivetések elleni felelbezéseket, a speciális kivetőbizottságok által az idén kirótt állami adók elleni felelbezéseket, a tavalyi adók ellen beadott, de eddig még nem tárgyalta felelbezéseket, vagy a felső adóhatóságok által új tárgyalásra utalt adóügyeket. Azokban a megyékben, ahol kevés a felelbezés, a pénzügyigazgatóság el is halaszthatja a felelbezési bizottságok működésének megkezdését későbbi időpontra.

A kereskedők és iparosok képviselőjét a felhasználási bizottságba az illetékes kereskedelmi és ipar

kamara nevezi be. Ezzel kapcsolatban érdekes probléma vetődött fel. Mint ismeretes, a közelmúlt napokban megjelent a Hivatalos Lapban az újonnan alakult, illetve visszaállított kamarák megalakulásáról és területi körzetéről szóló dekrétum. Hír szerint egyes helyi pénzügyi hatóságok vitássá akarják tenni az új kamaráknak azt a jogát, hogy a maguk tagjai közül nevezzék ki az adófelelbezési bizottság tagjait. Tekintettel arra, hogy a pénzügyminisztérium utasításának megfelelően legkésőbb június végéig be kell fejezni az adófelelbezési tárgyalásokat, nagyon valószínű, hogy végül mégis békés úton eltűnik az új kamarák tagkinevezési jogának a kérdése.

A Kisiparosok Szövetsége semmitőszéki döntést provokál az elvett ipartestületi vagyonok ügyében

A bucuresti-i országos iparösszövetség alkotmányellenesnek deklarálja az új ipartörvény vonatkozó intézkedését.

Coroban Stefan arad-i példáját követni fogják a többi ipartestületek is

Feltűnést keltő határozatot hozott a Kisiparosok Szövetségének Bucurestiben megtartott országos kongresszusa. A szövetség, amely tudvalegleg Samoil Alexandru szenátor elnöke alatt működik, azért hívott országos kongresszust össze, hogy megvitassa az új ipartörvény megszavazása után előállt helyzetet és megfelelő utasításokkal lássa el a kisiparosságot, annak érdekében, hogy alkalmazkodjon az új törvény intézkedéseire: idejében cserélje be minden egyes iparos iparigazolványát, az új szabályoknak megfelelően szerződtesse tanoncát, stb. A kongresszus során Coroban István arad-i küldött közölte, hogy néhány héttel ezelőtt, amikor az arad-i ipartestület vagyonának a munkakamara részéről való átvétele megtörtént,

a Kisiparosok Szövetsége azon tagjai nevében, akik egyben az ipartestületnek is tagjai voltak, bejelentette tiltakozását a vagyon átvétele ellen.

Ebben a tiltakozásban kifejtette, hogy a Kisiparosok Szövetségében tömörült iparosok szerint az új ipartörvény azon szakasza, amely az ipartestületek vagyonának átadásáról intézkedik, alkotmányellenes, mert nem egyeztethető össze az alkotmányban biztosított magántulajdon elvével. A Kisiparosok Szövetségében tömörült iparosok nézete szerint az ipartestületek feloszlása

a törvény által megtörténhetett ugyan, de az ipartestületi vagyonok sorsáról az egyes ipartestületek közgyűléseinek kellett volna dönteniük.

Coroban István bejelentése a kongresszuson nagy feltűnést keltett, annál is inkább, mert a egész országban egyedül Arad-on történt meg az ipartestületi vagyon átvétele elleni jegyzőkönyv foglalt tiltakozás.

A kongresszus elhatározta, hogy utasítja a Kisiparosok Szövetsége összes fiókjait, hogy mindegyik a saját székhelyén hasonló tiltakozást készítsen elő, a szövetség központja pedig előreláthatólag a semmitőszéktől kéri annak megállapítását, hogy a törvény szóban levő szakasza alkotmányellenes-e, vagy sem.

A tiltakozásokat egyébként a felszámoló bizottságok a munkaügyi minisztériumhoz küldik fel, amely minden bizonnyal rövidesen szintén állást foglalt az Ardeal, Banat és Bucovina iparosságát anynyira érintő ügyben.

A kongresszuson egyébként elhatározták azt is, hogy a Kisiparosok Szövetsége megkeresi az együttműködést az egyes ipari szakmai szindikátusokkal és újabb fiókokat állít fel mindazon helyeken, ahol jelenleg fiókjai nem működnek.

FIGYELMES LONDINER.

— Megörült? Hogy jut eszébe megcsókolni engem?

— Hallottam, mikor nagyságos ur tegnap este azt mondta a szobalánynak, hogy szereti, ha csókol keltik.

Május 31.

Pünkösdvasárnap

AMEFA-turisták tiroli-estélye

Az Iparos Otthon összes helyiségeiben. ooooooo

ZUR ERINNERUNG.

Frau: Wollen wir morgen eine Gans schlachten?

Mann: Warum denn?

— Wir sind morgen zehn Jahre verheiratet!

— Was kann denn die Gans dafür?

FELHIVAS KERINGÖRE.

— Mondja, kisasszony, nem szeretne néha férfit lenni?

— És én?

;))

DIE PERLE.

— Aber Hilda, wie können Sie denn den Karpfen mint Franzbrantwein abreiben?

— Man hat mir aber gesagt, dass so die Schuppen am besten wegzubringen sind

VIDEKI ARTATLANSÁG.

— Mondja, kicsikém, a falu minden leánya ilyen szemérmes és csinos, mint maga?

— Nem tudom, kérem, engem nem érdekelnek a lányok, csak a legények.

;))

PREMIER-DRUKKEREK.

— Remélem, nagy siker lesz. Én a szerző barátja vagyok.

— Én még jobban remélem. Én tudniillik a szerzője vagyok.

;))

ELSZANT EMBER.

— Akar a feleségem lenni?

— Már megmondtam magának a múlt héten, hogy nem!

— Bocsánat, maga volt az!

Semmitőszék elé kerül az új ipartörvény

A Brassói Lapok írja:

Minden jel arra mutat, hogy az új ipartörvényből komoly baj lesz. A Kisiparosok Szövetsége már arról beszél, hogy a törvénynek a testületi vagyoni adására vonatkozó rendelkezései alkotmányellenesek és védelemért a semmitőszékhez kell fordulni. Valahányszor a törvény által érintettek a törvényhozás intézkedéseivel szemben a legfelsőbb bírósághoz fordulnak, rossz és fájdalmas érzés lepi el a tömegeket. A törvényhozásnak nem szabad hibázni, a törvényalkotási tényezőknek nem szabad botlani.

Sajnos, nem először fordul elő, hogy a törvényvel szemben a semmitőszékhez fordulnak az érintettek. A konverziós törvény ellen is oda fordultak a Bratianu Dinu politikai ereje és tekintélye vitte az alkalommal a pert. Győzött is, mert a semmitőszék megállapította, hogy a konverziós törvény bizonyos rendelkezései szöges ellentétben vannak az alkotmánnyal. Annak ellenére, hogy ez az alkotmányellenesség viszont szöges ellentétben állott a konverziós törvény eredeti megfogalmazásában rejtett szociális igazságszolgáltatással, a semmitőszék mégis megsemmisítette a törvényt és kényszerítette a törvényhozást, hogy azt olyan fogalmazásban és rendelkezésekkel alkossa meg újra, amelyek az alkotmány elveit tiszteletben tartják.

Ez alkalommal nem Bratianu Dinu áll a mozgálm háta mögött, „csak” az ország kisiparos társadalmának vezérlete, de változatlanul a semmitőszék befolyásolhatatlan és magasabb nézőpontokat valló tanácsa elé kerül a kérdés és ezért a per igazságot szolgáltató kimenetelében ez alkalommal is bízni kell. Mint a konverziós törvény esetében, úgy most is voltaképpen világnézetek ütköznek meg. Akkor a magántulajdon védelmében felépített állam alkotmánya ütközött a kormányzat szociális igazságtévesztésével, most pedig a még mindig és változatlanul kapitalista államrend alkotmánya ütközik a fajvédelem kizárólagossági törekvéseivel.

Abban, hogy az ipartörvény fajvédelmi, vagy inkább nemzeti jellegű, nemzeti védelmi háttérrel, nincs kételkedés. Az iparosok egy részének ki- és felülemelkedési célja, ami jogrendellenes ugyan, de nem bizonyítható és így e címen meg sem támadható. De ezenfelül és egy lépéssel tovább: ütközik a magántulajdon érintetlenségének alkotmányban biztosított asztalával, ami ellen már fel lehet lépni. Ugyanúgy nem lehet az ipartestületek vagyonát kisajátítani, mint ahogyan eredeti formája szerint és minden kártalanítás nélkül, nem lehetett a birtokok vélt feleslegét sem jogos tulajdonosától elvenni.

Mégis emelni fogják a betegsegélyzői illetéket

Vagy két osztályt létesítenek az eddigi öt helyett magasabb tarifával, vagy revízió alá veszik a tagok mai beosztását és magasabb osztályba helyeznek mindenkit.

Arra, hogy költségcsökkentéssel is lehet takarékoskodni, nem gondol a betegsegélyző

Mint ismeretes, a központi munkásbiztosító pénztár deficitje az utóbbi években állandó emelkedést mutat, ami komoly aggodalmat okoz nemcsak hivatalos körökben, hanem munkaadói és munkások körében is. Az állandó deficit következtében a munkásbiztosító felemészti tartalékait, amelyekben így óriási hiány keletkezett. Ma már az a helyzet, hogy a betegsegélyző díjak nem fedezik a kurrens költségeket, a balesetbiztosítás nem tud tartalékokat kélni és könnyen előállhat az a helyzet, hogy a munkásbiztosító a járadékokat és nyugdíjakat nem tudja fedezni.

A tarthatatlan helyzet megszüntetésére különböző tervek merültek fel. A munkásbiztosító vezetősége

ahelyett, hogy az egész vonalon a takarékos-ságot vezetné be, a járulékok emelését javasolja.

Ertesztésünk szerint, a központi munkásbiztosító pénztár két tervet készített a járulékok felemelésére. Az egyik terv szerint, az eddigi

öt osztály helyett a maximális fizetési alap felemelése nélkül két osztályt akar kélni.

A másik terv szerint megtartaná az eddigi öt osztályt, azonban revízió alá venné a fizetési kategóriákat és

az alacsonyabb fizetéseket magasabb osztályokba sorozná.

Mindkét terv a járulékok felemelését jelenti, ha megvalósul. A járulékok emelése ellen egy a munkaadói, mint a munkások körében a legerélyesebben tiltakoznak és hangsúlyozzák, hogy a mai gazdasági helyzetben a járulékok emelésére gondolni sem lehet. A munkásbiztosító deficitjének eltüntetésére az egyetlen mód: a takarékoskodás, amelyre a legerélyesebben kell végrehajtani.

OMINOZUS HELY.

— Menjünk innét, Gyuri, ezen a helyen már kétszer megcsíptek.
— Kicsoda, drágám?
— Tavaly a nagynéném, két éve pedig a csalán.

ÚJ FOGLALKOZÁS.

— Mi az apád, kisfiam?
— Féreg-imitátor.
— Hát az mi?
— Ő csinálja a szu-lyukakat az antik bútorokba.

SZEMORVOSNAL.

— Valószínűleg a sok keresztrefejtűség fejtéstől romlott el a szemem, doktor ur.
— Hogy-hogy?
— Az egyik szememmel csak vízszintesen, a másikkal pedig csak függőlegesen tudok olvasni.

LEANYKÉRÉS A KÜLTELKEN.

— Szóval a hozományban megegyeztünk. Most még csak egy dolgot kell tisztázni: ki fogja lopni a menyasszonyi kepengét?

Ács Vendel pünkösdi megtérése

Írta: SASDI SANDOR

A bozissza, a káromkodó szavú, a hitetlen Ács Vendel megtérését így beszélték el nekem:

Köszörüs járt a faluban. A kocsmaudvaron állította fel masináját. Zengett, harogott, szikrázott a nagy kő, az öreg Kordé bácsi hajította lábával a tengelyt és az szakállá kihuzott szálaín próbálta a megfent borotvákat, ujformára kifényesedett ollókat.

Gyerekek, emberek, asszonyok álltak körül, mert, ha csorbult szerszám éppen nem is akadt a házban, úres kézzel is érdemes volt besurranni a kocsmaudvarra, meghallgatni a szakállas köszörüs meséit. Kordé bácsi végigtolta masináját hét megye országutján, itt is, ott is látott, hallott valamit és, ha nem forgatta az élesítőkvet, ömlött szájából a szó. Újság se írta meg különül a dános rablógyilkosságot, mint ahogy ő beszélt el. Az ököritői szörnyű tüzvészét mai nap se tudták a faluban, ha Kordé bácsi szóra nem tájtja szakállal övezett száját.

Amíg hallgatták a hosszú meséket, egyre ült a féldecis pálkásúveg és a kegyetlen gyilkosságok kitergetése közben danolásra virágosodott az Ács Vendel kedve. Nem nagy csuda volt ez. Szeretett a pohár fenekére nézni, öntözgette torkát pálkával, borral a tudta róla mindenki: ha fuvarba jár, az első kocsmában issza el keresetét. A két, vedlett szürke ló gyeplőrándítás nélkül állt meg az országúti csárdák előtt, odahaza me az asszony, az ájtatos

szavú, az imádságos Nanica, olvasóval a kezében leste, hogyan világosodik meg az ablakban az új hajnal. Néha elaludt, néha sirt egy verset, de ha déreldurrai kinyílt az ajtó és betámolgott az ember, úgy sürgött-forgott körötte, mint a kezesbárány. Csizmáját lehuzta, kedvét megkereste és ha hangos szó fakadt a borszagu szájon, akkor mutatott csak félve a kiságyra, amelyen mosolygós orcával anyalokról álmodott a Gyurika. Ilyenkor lefönyadt a káromkodás Ács Vendel nyelvéről, legfeljebb magában szidta a mennybelleket, mert amióta két tehene, két lova hullott el egy esztendőben, haragot tartott az Istennel. Hiába javalotta az ájtatos Nanica, hogy állittasson kökeresztet, vagy legalább gyertyát vigyen Szent Antal oltárára; az elvetemült ember fennhordotta továbbra is a fejét nagy kevélyen és a felesége titokban vehetett csak két rőf pettyes molyt, hogy a Havi-uti keresztre tegye Szűz Mária kötényének.

Szép, dologra való idő volt ezen a napon. Ki is ült már a kocsmaudvar, a köszörűkő mozdulatlanul pihent a vályu vizében, az öreg Kordé lankadó kedvvel szedegette elő tarisznyájából az utolsó meséket, de Ács Vendel még déli harangszókor is dalolt rekedtes hangján.

A robotba görnyedt asszony nem győzte már hazavárni az urát, nagyfélve benyitotta hát a kocsmaudvar lécapuját.

Tette, mintha a köszörűlőbe hozott ollót sürgetné.

— Tutyitalpat köllene szabni, a régi olló meg nem fog...

Ács Vendel odavágta az ollót, hogy hegyes élével megállt a földben.

Az asszony lehajolt érte, megtörölgette köténye

sarkában, aztán csak állt földrehunyt szemmel, mint ha az olló helyén kerekedett kis lyukat vizslatná.

De az ura már szórta feléje a szitkokat és kiáltotta, hogy uccahosszat harogott:

— Eredj haza, éngöm ne strázsálj itt, mint valami zsandár.

— Megyök én, Vendel, hogyne mennék. Épp csak azt várnám, hogy te is gyere. Elhült az étel az asztalon.

— Legalább nem köll fujni a levest.

— Meg aztán pünkösdi napja van hónap; takarmányt köllene kaszálni a Ruca-dűlön. Úres már a pajta...

— Kaszáljon a gyerekek!

— Torkát fájlalja szegénykém. Kiverté a tüzeség. Hamus kapcát kötöttem mál a nyakára, de csak sopánkodja, hogy nyálát is alig nyeli.

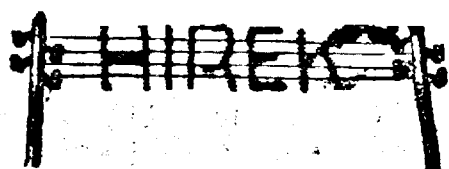
A Gyuri már legénysorba serdült ekkortájt. Rászokott a cigarettára, a mezőben apja mellett vágta a rendet, a kalapja mellett meg olyan rozsmaring szagosodott, akit aligha lánykéz nem tűzött a pántlikájába.

A jó Mária a tudója, hol szedte fel a betegséget, de csak nyögött, forgolódott az ágyon, aztán a cukros tejből se nyelt le kortyot sem.

Persze, hogy az anyja kaszálta le a másnapra való takarmányt a Ruca-dűlön. Maga gereblyézte össze, rakta kocsira és dobálta a pajtába.

Mire ellátta a jószágot, a disznókat, a baromfit: esteledett már. Vigyázva nyitotta be a szobaajtót, ijedt szeme simogatta a fiát, szőlította melegedő szóval, de a Gyuri csak feklőd szorosan hunyt pillákkal, aztán valami nagy madarat emlegetett.

A töpörödött kis asszony úgy érezte, kemény

AZ IPAROS

Pénzügyminiszteri rendelet a reimportált áruk vámja ügyében

Bucuresti-i jelentés szerint a pénzügyminisztérium a feldolgozás céljából külföldre szállított és azután újrabehozott áruk vámjának és illetékének behajtására vonatkozólag a következő rendeletet adta ki:

Az ilyen termékeknek az országból való kivitele alkalmával a kiviteli vám letétbe helyezendő, amelyet reimport esetén visszatérítenek.

A forgalmi adó és egyéb adók fizetése az így exportált áruk után kötelező.

Ezeket nem térítik vissza a reimport alkalmával.

A reimportált termék után a következő illetékek fizetendők:

A behozatali vám, — 12%-os illeték, — autorizációs illetékülönözöt, amely a reimportált áru illetékei és az exportált áru importilletékei között fennáll. Ha a reimport alkalmával így megállapított illetékkülönbség kisebb, mint annak az áruak importilletékei, amelyet exportáltak, úgy a vámvezérgazgatóságtól kell utasítást kérni.

Ha az áru feldolgozási költsége nagyobb, mint az exportált áru és az importált áru értéke között a középértéktáblázat szerint mutatkozó különbség, úgy a nagyobb érték után kell megállapítani az értékilléket.

A forgalmi adót, a fogyasztási adót és mindazokat az adókat, amelyeket belföldön előállított termékek után kell fizetni, a reimportált áru értéke szerint kell megállapítani és behajtani.

Belföldön termék industrializálás, illetőleg reimport céljaira csak a Banca Nationala, illetőleg a vámvezérgazgatóság rendelete alapján exportálható.

GUTES GEWERBE.

— Zum Glück hörte ich zwei Tage vor der Hochzeit, dass meine Braut seit Jahren monatlich tausend Mark für die Schneiderin ausgegeben hat!

— Na, und was hast du da gemacht?

— Die Schneiderin geheiratet.

ököllel ütötte a szivére. Egész testét megremegettette az ijedség. Pillanatig tévovázott, aztán futott Bora nénihez, a jvasasszonyhoz.

Bora néni elsőb megöntötte a beteget, aztán itatót készített a számára. Az öntőviaszt odatartotta a lámpa világába és görbe ujjá fekete körmével mutogatta:

Látod-e, Nanica, tétele van ezen a szegény Gyurkán. Tisztán látszik itt is a baltás embör, fölötté meg a Megváltó körösztyje... Nanica, igaz hitedre mondd meg nekem; mikor vót az urad templomba?... Csak ingatta fejét, szólni nem tudott.

Bora néni kendőruhába takarta a kapott szalonát, de az ajtóból még visszafordult:

— Filben-fában az orvosság, de az itató csak akkor használ, ha az emböröd megengeszteli a Mennybélit. Mutasd meg néki a viaszt. Mondd meg néki, hogy menjön el holnap pönkösi misére, térdepüljön le a Szent Antal oltára elébe, aztán érintse homlokával a grádíost...

Urangyalát harangozta a sánta Rébék, amikor Ács Vendel benyitotta az ajtót. Bezzeg nem huzta le most a csizmáját a felesége, nem sündörgött körötte, a kedvét keresve. Odaállt elébe, mintha számára adásra vonná és kinyújtott karja az ágyra mutatott. Szegény Gyuri egyre csak a nagymadáról beszélt és lázas szeme meredten bámult a levegőbe.

Ács Vendel nem mert a közelébe menni. Messziről nézte, aztán csak lerogyott a karszékre, mint a megdöntött fa.

Röggel odakészítette a töpörödött kis asszony a kivarrt elejű fehér inget, meg az ünneplő ruhát.

— Külön pénzügyi bizottság ellenőriz a repülőbélyeg helyes felragasztását. Az aradi pénzügyigazgatóság a pénzügyminisztériumtól szigorú utasítást kapott, amelynek értelmében a forgalmi adók befizetését a jövőben szigorúan ellenőrizni kell. Éppen ezért a pénzügyigazgatósági közeg a jövőben sorra ellenőrizik az érdekelt vállalatokat, hogy a forgalmi adót idejekorán befizették-e és a befizetés megfelel-e az előírt szabályoknak. Hasonlóképpen szigorúan ellenőrzik a repülőbélyegekről kiadott legújabb rendelkezést, amennyiben különleges bizottságok végigjárják a várost és a megye helységeit, hogy meggyőződést szerezzenek, vajjon a felek úgy alkalmazzák-e a bélyegeket, amint azt az erre vonatkozó törvény előírja. Legutóbbi rendelet jelent meg, amely szerint a szeszitalokat repülőbélyeggel kell ellátni. Már valamennyi étteremben, vendéglőben, kávéházban, szeszgyárban, raktárban az üvegeket repülőbélyegekkel látták el. A bizottságok kihágási jegyzőkönyvet látnak fel, ha meggyőződést szereznek, hogy egyesek nem tartják be az újonnan kiadott rendelkezést.

BIZTOS JEL.

— Azt hiszem, elsején költözködnék.

— Honnan gondolod?

— Tegnap betörtém egy ablakot otthon és az anyám nem vert meg miattam.

— Bata-cipőgyár létesül Romániában. Bucuresti-ből jelentik: A Tempo jelentése szerint a Bata cipőgyár Romániában gyáralapítást tervez, amelyben 1500 munkást foglalkoztatna.

GYERMEKSZAJ.

— No, Jancsika, örülsz az újszülött nővérkének?

— A, egy öcsikét jobb szerettem volna.

— Hát cserélted ki.

— Nem lehet, már három napja használjuk.

— A kedvezményes fürdőjegyek új rendszere. Az államvasutak igazgatósága tudvalevőleg az idei nyári szezonra korlátozta a fürdő- és nyaralóhelyekre szóló 50 százalékos menetjegyek használatát. Az 50 százalékos kedvezmény fürdőhelyeknek minősített állomásokon — a Prahova-völgyi üdülőhelyek kivételével, amelyekre a korlátozás nem vonatkozik — csak az ünnep- és vasárnapokat megelőző naptól azt követő napig érvényesek, más napokon a kedvezmény csak 25 százalékos. A Sinaia környéki nyaralókra váltott teljes áru jegyek azonban a díjmentes visszautazásra csak úgy érvényesek, ha az utas legalább 8 napot, de legfeljebb 60 napot tölt el a Prahova-völgyi nyaralók valamelyikén.

Nem alázatoskodott már a hangja. A sok más édesre marta, a fájdalom kiáltóvá forrósította.

— Felöltözzél, Vendel, aztán elmész pönkösi misére.

— Tudhatod, nem járok templomba.

— Letérdepülsz a Szent Antal oltára elébe, meg kulcsolod a kezedet...

— Tudhatod: haragba vagyok az Istennel. Két szép tehenemet elvőtte, a muraközi csikáimat elvőtte... Nem vót párjuk a faluba. Két koszos szürkét költök a jászol elébe azóta... Miért vőtte el a legszöbbsz jöszögomat. Nem megyök misére.

Futott ki a házból. Hajszolta a nyakas blázkesége, veszekedett indulata.

Déltájon a mezőör fogta el a bodai határban.

— Eredj haza, Vendel, ha életbe akarod még látni a fiadat.

Mint a tolvaj, úgy nyitotta be az ajtót. Leejtette a térdét az ágy mellé, megkulcsolta kezét és mint ha a fehérre meszelt, légyköpös falon keresztül az Uristent látná, fudokló zokogással esdekelte.

Bocsásd meg nekem...

Gyuri hörgő, fudokló légzéssel suttozta:

— Mit csinál, édesapám?

Többet nem szólt. Hiába sikongta a nevét a töpörödött kis asszonyka, nem felelt már. Mosolygott. Talán halálában is azon mosolygott, hogy látta még az apja megtérését.

Igy lett Ács Vendelből templomjáró csöndes ember. Temetéseken együtt énekelte a bucsuztatót a kántorral, Gyüdre-menet, keresztrel a kezében, vezette a bucsúkat.

Ács Vendel kibékült az Istennel...

Szigorúan ellenőrzik Aradon a kontáriparosokat.

Az aradi munkafelügyelőséghez a munkafelügyelőség minisztériumból szigorú rendelet érkezett, amely a kontáriparosok elleni eljárások bevezetéséről a hivatal közeg révén portyázás rendet csak Arad-on, hanem a megyebeli községekben is ahol iparendély nélkül dolgozó iparost talál, a hágási jegyzőkönyvet vesz fel. — Itt említjük meg, hogy nemcsak az iparendély nélkül dolgozó iparosokat, hanem a velük dolgozó közönséget is meg büntetik. Eddig már számos esetben vett fel hágási jegyzőkönyvet a munkafelügyelőség, amely a jövőben még fokozottabb szigorral akadályozza meg az engedély nélkül dolgozó iparosokat munkájában, amely az adót és közterhet viselő iparos számára kárt jelent.

NEM VOLT UNALMAS.

— Hallom, hogy három évig jártál jegyes. Nem volt egy kicsit unalmas?

— Ó, egy oseppe sem. Nem mindig ugyanaz az urral voltam elfegyverve.

— A lakbérleti illetékek befizetésének utolsó napja: május 30. A pénzügyigazgatóság illetékigazgatósága nyomtatékosan felhívja az érdekelteket, hogy május 30-ig feltétlenül fizessék be a lakbérleti szövések illetékét, mert ellenkező esetben szigorú megbírásgólják a mulasztókat. A háztulajdonosok megbírásából annál inkább fontos, hogy a lakbérleti illetékek idejében ki legyenek fizetve, mert a mostani lakbérleti összegeket veszik alapul az adókvetéseknel.

NYÁRI FLÓRT.

— És mondja, drágám, miért akar tulajdonképpen elválni?

— Hogy újra férjhez mehessem.

Hatóságilag ellenőrzik az étlapokat.

A timisoara-i kereskedelmi felügyelőség az üzleti és megállapításról kiadott törvény alapján elrendelte, hogy minden vendéglős hetenkint egyszer bevisse az étlapját bemutatni. A vendéglősöknek minden hétfőn, déli 12 óráig a szindikátusi irodákba kell elvinni az étlapot, amelyen pontosan fel kell tüntetni, hogy az ármegállapító bizottság által megválasztott háromfogásos, 25 leles menüben benne tartalmazzák-e a kenyér és a kiszolgálás, vagy sem. A irodába beküldött étlapokat összegyűjtve küldi Timisoara-ra az aradi szindikátus vezetősége.

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inmormintare a Industriaorilor din Arad face cunoscut membrilor carii sunt in restanta cu cotizatiile lor, sa achite restanta in interesul lor propriu, fiindca in conformitatea §-ului 14 si 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adica daca membrul decedeaza intre timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt scadente dupa urmatorii membri decedati:

In Grupa. A. csoportban: 911. V. I. Iosif ör. Hoffenpradi Józsefné.

In Grupa B. csoportban: 915. Stefan Somogyi István. 916. Soma Szilágyi Soma.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare in caz de deced a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunica cu asociatii, ca cotizatiunile de deced sunt scadente pana la numarul curent:

In Grupa I. csoportban: S. I. Ioan Scheer Jánosné 825, Stefan Molnar István 826, S. I. Ioan Medveczky Jánosné, 827, S. I. Iuliu Revillák Gyuláné 828

In Grupa II. csoportban: Terezia Valentin Teréz 921, S. I. Ioan Scheer Jánosné 922, Ioan Burján János 923, S. I. Antoniu Hoffmann Antalné 924.